

**Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Nadzorni odbor**

**ANALITIČKI IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU
FONDA ZA ZAŠTITU OKOLIŠA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
U 2014.GODINI**

Sarajevo, mart 2015. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. OSTVARENJE FINANSIJSKOG PLANA FONDA ZA 2014. GODINU	4
2.1. Vrste naknada i planirani iznosi za prikupljanje u 2014. godini.....	5
2.2. Iznosi ostvarenih naknada u 2014. u odnosu na 2013. godinu.....	6
2.3. Iznosi ostvarenih naknada u 2014. godini po kantonima.....	7
2.4. Ostvareni prihodi po vrstama naknada i po kantonima u 2014.godini.....	9
2.5. Ukupno ostvareni iznosi naknada od početka rada Fonda do 31.12.2014. godine.....	10
3. OSTVARENJE PROGRAMA RADA FONDA ZA 2014. GODINU	11
3.1. Ostvarene planirane aktivnosti unutar Fonda.....	11
3.1.1. Unutrašnja organizacija.....	11
3.1.2. Podzakonska regulativa.....	12
3.1.3. Aktivnosti na donošenju zakonske regulative.....	13
3.1.4. Aktivnosti na pripremi konkursa za dodjelu sredstava.....	14
3.1.5. Aktivnosti na dodjeli sredstava po odlukama Upravnog odbora.....	15
3.2. Aktivnosti na praćenju projekata u implementaciji.....	19
3.2.1. Realizacija programa sredstvima vodnih naknada.....	19
3.2.2. Realizacija programa sredstvima upravljanja otpadom i posebnim kategorijama otpada.....	24
3.2.2.1. Primjena Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom.....	25
3.2.2.2. Primjena pravilnika o upravljanju otpadom od električnih i elektroničkih proizvoda.....	30
3.2.2.3. Primjena Uredbe o naknadama za plastične kese tregerice.....	34
3.2.2.4. Uspostava informacionog sistema i baze podataka upravljanja otpadom.....	35
3.2.3. Realizacija programa sredstvima zaštite zraka.....	36
3.2.4. Naknade za okoliš prilikom registracije motornih vozila.....	39
3.2.5. Programi energetske efikasnosti.....	40
3.2.6. Raspored prikupljenih sredstava između Fonda, kantona i lokalnih zajednica.....	50
3.2.7. Programske aktivnosti sa povezanim institucijama.....	
4. NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE	55
5. ZAKLJUČAK I PREPORUKE NADZORNOG ODBORA	55
5.1. Zaključak.....	55
5.2. Preporuke NO.....	58

1. UVOD

Kroz istoriju ljudska aktivnost nije značajno utjecala na okoliš sve do razvoja industrije. Prve promjene koje je čovjek izazavao su nastale uslijed fizičke aktivnosti, fizioloških potreba. No, razvojem i stvaranjem društvenih zajednica počinje nagli utjecaj na životni okoliš. Tako u prvobitnim gradovima i naseljima dolazi do biološkog i biohemijskog onečišćenja što je dovelo do epidemija zaraznih bolesti. Razvojem industrije i upotrebom ugljena u proizvodnji energije u 18. stoljeću, dolazi do povećanja ispuštanja ugljičnih, sumpornih i dušičnih oksida. Novi val onečišćenja dolazi upotrebom nafte i naftnih derivata. Razvojem hemije i primjenom hemijskih tvari u industriji, krajem 19. i kroz 20. stoljeće raste doprinos i drugih štetnih tvari u onečišćenju okoliša.

Interes o zaštiti okoliša kroz istoriju je bio neznatan i svodio se na sporadične slučajeve. Tokom industrijalizacije želja za profitom je bila iznad svijesti o potrebi očuvanja okoliša. Prvi koraci i ekološko osvješćivanje dolaze tek poslije 1945. godine i to nakon što se zapaža da se broj bolesnih od određenih bolesti znatno povećava u industrijskim središtima. U tome su prednjačile zapadne zemlje s velikim centrima onečišćenja.

No i dalje u suprotnosti zaštiti okoliša je želja za profitom i pored toga što je zaštita okoliša u 21. stoljeću postala imperativ prvenstveno zbog zabrinutosti čovječanstva za stanje životne sredine i stanje resursa. U cijelom svijetu, pa i u Bosni i Hercegovini ozbiljno se pristupilo najdjelotvornijem načinu očuvanja i zaštite životne sredine kroz formiranje izvanbudžetskih fondova čija bi srdstva na najbrži i na najdjelotvorniji način bila prikupljena, ali i distribuirana u područje zaštite okoliša uz nastojanja za racionalan raspored raspoloživih resursa.

Tako je Fond za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine (Fond) osnovan 8. jula 2003. godine, a postao je operativan tek u 2010. godini kad je imenovan direktor Fonda. Dakle, početak operativnog rada Fonda je podrazumijevao uspostavljanje osnove za rad institucije, a tek zatim početak njezinog rada u skladu sa funkcijom radi koje je osnovana.

Prve aktivnosti Fonda bile su na donošenju akata, metodologija i unutarnjih procedura kojima se regulira rad Fonda u skladu sa Zakonom.

Pri izradi unutarnjih metodologija rada i unutarnjih procedura angažirani su vanjski eksperti i konsultanti, te su iste urađene po najvišim standardima, a istima se uređuju vrlo bitne oblasti kao što je: način dodjele sredstava Fonda, procedure odabira najkvalitetnijih projekata za finansiranje, procedure praćenja trošenja sredstava, procedure praćenja realizacije projekata itd.

Vrlo bitan segment rada je i uspostavljanje unutarnje strukture institucije, tj. organizacionih jedinica i donošenje sistematizacije radnih mjesta. U protekle četiri godine uspelo se napraviti početnu organizacionu strukturu Fonda koja je bila efikasna, ali je ubrzanim rastom djelatnosti prevaziđena i uspostavljena je nova koja u potpunosti odgovara trenutnoj djelatnosti Fonda, odnosno predstavlja jako dobar osnov za dalji razvoj Fonda jer je u skladu i sa najnovijim trendovima u području zaštite okoliša, a to su energetska efikasnost i korištenje EU Fondova.

U ovom Analitičkom izvještaju Nadzornog odbora Fonda, (kojeg prema članu 14. Zakona o Fondu za zaštitu okoliša FBiH, kao i članu 18. Statuta Fonda sačinjava Nadzorni odbor) obrađene su i analizirane predviđene i urađene programske aktivnosti Fonda u 2014. godini na

prikupljanju i distribuciji finansijskih sredstava za zaštitu okoliša, o kojima Nadzorni odbor Fonda, prema navedenim članovima Zakona i Statuta, izvještava Vladu i Parlament Federacije Bosne i Hercegovine, ali su djelomično obrađeni i četvorogodišnji rezultati rada Fonda kako bi Vlada i Parlament FBiH imali cjelovitiji uvid u rad i svrsishodnost postojanja Fonda.

Nakon pomnog isčitavanja finansijskih izvještaja Fonda za 2014. godinu i analiziranja istih, analiziranja izvještaja nezavisnih revizora, kao i četvorogodišnjeg budnog praćenja i usmjeravanja rada Fonda, Predsjednik i članovi Nadzornog odbora i ovaj put su koncipirali zaključak i određene preporuke, a sve u cilju daljnjeg unaprijeđenja rada, rasta i razvoja Fonda, prvenstveno u svrsi zaštite naše životne sredine, ali i okoliša u cjelini.

U prilogu su dati tabelarni prilozi svih odabranih projekata i dodijeljenih sredstva u 2014. godini, prijedlog Zaključka Vladi FBiH i prijedlog Odluke Parlamentu FBiH, da prihvate i podrže rad Fonda, i ovaj Analitički izvještaj za 2014.godinu.

2. OSTVARENJE FINANSIJSKOG PLANA FONDA ZA 2014. GODINU

Preduslov ostvarenju predviđenog Programa rada svakog pravnog i fizičkog lica je ostvarenje finansijskog plana. Zato Nadzorni odbor Fonda prvo u ovoj analizi obrađuje ostvarenje finansijskog plana, odnosno ostvarenje prihoda i rashoda Fonda.

Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH je blagovremeno u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH („Sl.novine Federacije BiH“, br. 83/09), Zakonom o budžetima u FBiH („Sl.novine Federacije BiH“, br.102/13, 9/14 i 13/14), Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH („Sl. Novine Federacije BiH“, br. 34/14), Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH („Sl. Novine Federacije BiH“, br.27/12), Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH („Sl. Novine Federacije BiH“, br..33/03) i Pravilnikom o finansijskom poslovanju i računovodstvu Fonda broj: 01-04-191/2013, sačinio plan prihoda i rashoda (Finansijski plan) i uputio ga Vladi Federacije BiH na razmatranje i usvajanje.

Vlada Federacije BiH je 30. januara 2014. godine dala saglasnost na Finansijski plan Fonda za zaštitu okoliša FBiH za 2014. godinu, Odlukom broj: 172/14 (“Službene novine FBiH” br. 10/14).

Predstavnički dom Federacije BiH je nakon majskih poplava u 2014. godini tačnije 22. maja 2014. godine na svojoj 25. Vanrednoj sjednici donio Zaključak broj 01-14-610714-1, kojim je zadužio sva resorna ministarstva, te sve budžetske i vanbudžetske institucije čiji je osnivač Vlada FBiH i Parlament Federacije BiH (direkcije, fondacije, zavode) da pod hitno, a najkasnije za 20 dana dostave u procedure izmjene “Programa utroška sredstava za 2014 godinu”, kao i potrebne izmjene i dopune pratećih zakonskih i podzakonskih akata, s obzirom na novonastalu situaciju i ukazane potrebe za hitnim djelovanjem u cilju saniranja šteta nastalih prirodnim nepogodama na prostoru BiH.

Fond je, odmah, u skladu sa dostavljenim Zaključkom sačinio Rebalans finansijskog plana Fonda za 2014. godinu i uputo Vladi Federacije BiH na razmatranje i usvajanje.

Vlada Federacije BiH je 15. jula 2014. godine razmotrila rebalansirani Finansijski plan Fonda i Odlukom broj: 1373/14, dala na njega svoju saglasnost („Sl. Novine FBiH“, br. 59/14).

Fond je u skladu sa iznad pomenutom zakonskom regulativom sačinio planske i ostvarene finansijske izvještaje za za 2014. godinu, koje je Nadzorni odbor Fonda pregledao i analizirao i koje prezentira u nastavku.

2.1. Vrste naknada i planirani iznosi za prikupljanje u 2014. godini

Na osnovu, do sada donešene zakonske regulative i podzakonskih akata, u Fondu za zaštitu okoliša FBiH u toku 2014. godine prikupljane su sljedeće vrste naknada:

1. Opća vodna naknada
2. Posebna vodna naknada;
3. Posebna nakn. za okoliš koju plaćaju fizička lica pri registraciji motor. vozila;
4. Posebna nakn.za okoliš koju plaćaju pravna lica pri registraciji motornih vozila;
5. Naknada za zagađivače zraka;
6. Nakn od zagađivača okoliša plast. kesama tregericama od pravnih i fizičkih lica;
7. Posebna naknada za upravljanje ambalažom I ambalažnim otpadom;
8. Evidentiirajuća naknada od ambalaže i ambalažnog otpada;
9. Opća Naknada zagađivača okoliša za sve proizvođače i uvoznike za upravljanje otpadom od električnih i elektronskih proizvoda;
10. Naknada zagađivača okoliša za proizvođače i uvoznike upravljanje otpadom od električnih i elektronskih proizvoda koji nisu uključeni u organizovani sistem preko operatora;
11. Prihodi od “kaznenih” kamata;
12. Naknade za otpad od Brčko Distrikta;
13. Nakn. za otpad od Republike Srpske.

Prihodi po osnovu naknade za koje postoji zakonska regulativa, a ne postoje podzakonski propisi nisu prikupljeni u 2014. godini u Fond. Tu su sljedeće naknade:

1. Naknade od zbrinjavanja otpadnih guma;
2. Naknade od zbrinjavanja otpadnih vozila;
3. Naknade od zbrinjavanja otpadnih ulja i
4. Naknade od zbrinjavanja otpadnih baterija i akumulatora.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma je u saradnji sa ostalim ministarstvima, nadležno za donošenje provedbenih pravilnika za prikupljanje naknada , kao i njihovu distribuciju od strane Fonda u projekte zbrinjavanja otpada od otpadnih guma, vozila, ulja, baterija i akumulatora. Uposlenici Fonda aktivno rade na iniciranju, kao i osmišljavanju najboljih mogućih načina za izradu ovih provedbenih akata.

Fond je za 2014. godinu planirao i prikupio sljedeće vrste i iznose naknada:

Tabela 1. Prikaz ostvarenih u odnosu na planirane naknade u 2014. godini

R. BR.	PRIHOD (NAKNADA)	2014		IND	Struktura u %	
		Planirano KM	Ostvareno KM		Plan.	Ostvar.
1.	Posebne vodne naknade	3.960.000	3.999.066	101	15,4	14,1
2.	Opće vodne naknade	1.980.000	2.270.787	115	7,7	8,0
3.	Nakn od reg mot voz fiz lica- posebna	8.080.200	9.507.672	118	31,4	33,6
4.	Nakn od reg mot voz prav lica	3.979.800	4.955.805	125	15,5	17,5
5.	Prihodi od zagađivača zraka	6.111.000	5.900.400	97	23,8	20,8
6.	Nakn za plast. kese tregerice pr.lica+fiz	200.000	298.136	149	0,8	1,1
7.	Pos nakn za uprav ambalaž i am. otp.	600.000	526.443	88	2,3	1,7
8.	Evidentiir. nakn od ambalaže i am otp.	120.000	14.101	12	0,5	0,1
9.	Opća nakn za uprav am. otp od EE pz.	200.000	318.083.	159	0,8	1,1
10	Poseeb nakn za up amb otp od EE pz	280.000	279.397	100	1,1	1,0
	Uk. Prih. od naknada	25.511.100	28.069.890	110	99,3	99,0
11.	Prih od finansijske djelatnosti	166.700	163.115.	98	0,6	0,5
12.	Ostali prihodi (donacije)	25.000	70.367	281	0,1	0,5
	UKUPAN PRIHOD	25.702.800	28.303.372	110	100	100

Kako se iz prethodnog tabelarnog pregleda vidi Fond je u 2014. Godini ostvario 10% više ukupnih prihoda u odnosu na planirane ukupne prihode.

Najsporija dinamika ostvarenih naknada u odnosu na planirane ostvarena je kod evidentirajućih i posebnih naknada za upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom iz razloga što je Fond planirao da će u cjelosti prikupljati i ove naknade, međutim iste su pravilnikom dodijeljene za prikupljanje i raspoređivanje operatorima sistema

2.2. Iznosi ostvarenih naknada u 2014 u odnosu na 2013 godinu

Dinamika i struktura ukupno naplaćenih prihoda Fonda, prema zakonskoj regulativi u 2014. godini, u odnosu na 2013. godinu, data je u narednom tabelarnom pregledu:

Tabela 2. Prikaz ostvarenih naknada u 2014. godini u o odnosu na ostvarene naknade u 2013. godini

R. BR.	PRIHOD (NAKNADA)	OSTVARENO KM		IND	Struktura u %	
		2013	2014		2013	2014
1.	Posebne vodne naknade	4.411.108	3.999.066	91	16,0	14,1
2.	Opće vodne naknade	2.192.790	2.270.787	104	8,0	8
3.	Nakn od reg mot voz fiz lica	8.989.041	9.507.672	106	32,6	33,6
4.	Nakn od reg mot voz prav lica	4.467.127	4.955.805	111	16,2	17,5
5.	Prihodi od zagađivača zraka	6.746.773	5.900.400	87	24,5	20,8
6.	Nakn za plast. kese tregeric pr. lica+fiz	0	298.136	-	0,0	1,1
7.	Pos nakn za uprav ambalaž i am. otp.	464.052	526.443	113	1,7	1,7
8.	Evidentiir. nakn od ambal i am otp.	0,0	14.101	-	0,0	0,1
9.	Opća nakn za uprav am. otp od EE pz.	102.243	318.083	311	0,4	1,1
10	Poseeb nakn za up amb otp od EE pz	12.238	279.397	2283	0,1	1,0
	Uk. Prih. od naknada	27.385.372	28.069.890	103	99,5	99,0
14.	Prih od finansijske djelatnosti	96.889	163.115.	168	0,4	0,5
15.	Ostali prihodi (donacije)	31.216	70.367	225	0,1	0,5
	UKUPAN PRIHOD	27.513.477	28.303.372	103	100	100

U strukturi ukupno naplaćenih naknada Fonda u 2014. godini, kao i godinu dana ranije najveći iznos naknada ostvaren je po osnovu registracije motornih vozila od fizičkih lica (33,6%), sa dinamikom rasta od 6 % u odnosu na 2013. godinu.

Rekapitulacija prihoda, priliva i rashoda i izdataka u toku 2014.godine u odnosu na 2013. godinu može se sagledati iz sljedećeg tabelarnog pregleda:

Tabela 3. Prikaz ukupno ostvarenih primitaka i izdataka u 2014. godini

R. BR.	PRIMITCI / IZDACI	OSTVARENO KM		IND	Struktura u %	
		2013	2014		2013	2014
1	2	3	4	5	6	7
1	Preneseni prihodi iz ranijih godina	12.690.334	9.927.082	78	31,6	26,0
2	Posebne vodne naknade	4.411.108	3.999.066	91	11,0	10,5
3	Opće vodne naknade	2.192.790	2.270.787	104	3,0	5,9
4	Registracije	13.456.168	14.463.477	107	33,5	37,8
5	Naknade za zagađivače zraka	6.746.773	5.900.400	87	16,8	15,4
6	Naknade za kese tregerice	0	298.136	0	0	0,8
7	Naknade za upravljanje otpadom	578.533	1.138.024	197	1,4	3,0
8	UKUPNO (1+2+3+4+5+6+7)	40.075.706	37.996.972	94	99,7	99,4
9	Prihodi od kamata	96.889	163.115	168	0,2	0,4
10	Ostali prihodi	31.216.	70.367	225	0,1	0,2
	PRIMITCI UKUPNO (8+9+10)	40.203.811	38.230.454	95	100	100
11	Plaće, doprinosi, i izdaci za materijal	2.576.453	2.784.783	108	8,5	11,4
12	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	27.628.396	21.663.257	78	91,5	88,6
13.	IZDACI UKUPNO (11+12)	30.204.849	24.448.040	81	100	100
14	Kapitalni izdaci	71.880	69.283	96	-	-
	UKUPNO IZDACI (13+14)	30.276.729	24.517.323	80,1		

2.3. Iznosi ostvarenih naknada u 2014. godini po kantonima

Iz narednog tabelarnog pregleda mogu se sagledati ukupni iznosi prikupljenih naknada po kantonima u 2014. Godini, njihova dinamika i struktura, koje je prikupio Fond u KM:

Tabela 4. Prikaz ostvarenih naknada u 2013. i 2014. godini po kantonima

R. br.	Kanton	IZNOS KM		IND	Struktura u%	
		2013	2014		2013	2014
1.	Unskosanski	1.666.000	1.787.999	107	6,1	6,3
2.	Posavski	290.000	325.271	112	1,1	1,1
3.	Tuzlanski + 168	6.490.000	6.913.048	102	23,6	23,4
4.	Zeničkodobojski	7.595.000	6.592.459	87	27,6	23,3
5.	Bosanskopodrinjski	205.000	225.919	110	0,7	0,8
6.	Srednjobosanski	1.896.000	2.164.488	114	6,9	7,6
7.	Hercegnoretvanski	2.816.000	2.813.776	100	10,2	9,9
8.	Zapadnohercegovački	1.118.000	1.237.586	111	4,1	4,4
9.	Kanton Sarajevo	4.807.000	5.436.167	113	17,5	19,2
10.	Hercegbosanski (Livno)	476.372	461.198	97	1,7	1,6
	UKUPNO prih od nakn u FBiH	27.359.372	27.957.911	102	99,4	98,8
	Kamate		5.541			0,0
	Brčko Distrikt		1.085			0,0
	Republika Srpska	26.000	105.353	405	0,1	0,4
	UKUPNO prih. od naknada u BiH	27.385.372	28.069.890		99,5	99,2
	Prihodi od finansijske djelatnosti	96.889	163.115	168	0,4	0,6
	Ostali prihodi	31.216	70.376	225	0,1	0,2
	UKUPAN PRIHOD	27.513.477	28.303.372	103	100	100

Kako se iz prethodnog tabelarnog pregleda vidi najveći iznos ukupno prikupljenih naknada ostvaren je od Tuzlanskog kantona i to 23,4%, zatim Zeničkodobojskog kantona 23,3% i Sarajevskog 19,2% što zajedno čini 65,9% ukupno ostvarenih naknada svih kantona.

2.4. Ostvareni prihodi u 2014 godini po kantonima i po vrstama naknada u KM

Naredni tabelarni pregled pokazuje iznose svih pojedinačno ostvarenih naknada po pojedinim kantonima:

Tabela 5. Prikaz ostvarenih vrsta naknada po kantonima u 2014. Godini

R. br.	KANTON	VRSTA PRIHODA – NAKNADE u KM										UKUPNO	Struk. u %
		Posebne vodna naknada	Opće vodne naknade	Nakn od registr mot vozila - fizička lica	Naknade od registr mot vozila - pravna lica	Naknade od zagadživača zraka	Nakn. za plastične kese tregerice	Poseb nakn za upravl ambalaž i ambalažn otpadom	Evidentirajuć a nakn. za upravl ambalaž i ambalaž otpadom	Opća naknad za upravljanje amb EE otpadom	Posebna nakn za upravl EE otpadom		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	14	15
1.	Unskosanski	256.527	128.651	881.920	465.778	15.832	29.899	2.861	76	5.650	805	1.787.999	6,40
2.	Posavski	38.280	18.856	165.032	75.131	0	11.496	7.896	271	648	7.661	325.271	1,16
3.	Tuzlanski +168	982.694	377.922	1.860.220	1.035.593	2.503.395	83.332	60.354	1.325	3.071	5.142	6.913.048	24,73
4.	Zeničkodobijski	703.189	280.449	1.563.494	703.473	3.262.387	34.655	43.004	1.581	160	67	6.592.459	23,58
5.	Bosanskopodrinjski	30.461	32.527	109.834	45.535	1.077	6.457	0	0	1	27	225.919	0,81
6.	Srednjobosanski	324.052	165.293	1.160.426	407.864	30.122	16.083	34.830	794	14.828	10.196	2.164.488	7,74
7.	Hercegnertvanski	646.880	253.149	1.200.708	524.390	32.341	31.933	58.991	2.035	41.542	21.807	2.813.776	10,06
8.	Zapadnoherceg.	149.857	77.823	531.000	406.052	9.305	7.063	33.814	577	15.929	6.166	1.237.586	4,43
9.	Kanton Sarajevo	761.802	903.473	1.794.167	1.225.924	29.962	75.895	207.837	5.595	231.743	199.769	5.436.167	19,44
10.	Hercegbosanski	105.324	32.644	240.871	66.065	12.996	1.323	1.935	40	0		461.198	1,65
	UKUPNO FBiH	3.999.066	2.270.787	9.507.672	4.955.805	5.897.417	297.968	451.522	12.294	313.572	251.640	27.957.911	100%
	%	14,3	8,1	34,0	17,7	21,1	1,1	1,6	0,1	1,1	0,9	100%	****
1.	Federacija FBiH	3.999.066	2.270.787	9.507.672	4.955.805	5.897.417	297.968	451.522	12.294	313.572	251.640	27.957.911	99,60
2.	Kamate - 168					2.983	168	2.558	0			5.541	0,02
3.	Brčko Distrikt							484	37	27	537	1.085	0,00
4.	Republ Srpska							71.879	1.770	4.484	27.220	105.353	0,38
1.	Uk.prih. od nakn.	3.999.066	2.270.787	9.507.672	4.955.805	5.900.400	298.136	526.443	14.101	318.083	279.397	28.069.890	100,00
2.	Prih od fin djel											163.115	
3.	Ostali prihodi											70.367	
	UK. PRIHOD 2014											28.303.372	

Kako se iz predthodnog tabelarnog pregleda vidi najveći iznos naknada ostvaren je po osnovu naknada fizičkih lica prilikom registracije motornih vozila 34,0%, zatim naknade po osnovu registracije motornih vozila pravnih lica 17,7%, što ukupno iznosi 51,7 %.

2.5. Iznosi uplaćenih naknada u Fond od početka postojanja Fonda

Tabela 6. Prikaz ukupno ostvarenih prihoda i rashoda od početka rada Fonda do 31.12.2014. godine

R. br.	OPIS	IZNOS U KM					UKUPNO 2006-2014
		2010	2011	2012	2013	2014	
1	2	3	4	5	6	7	8
	Pren sreds iz per 2006-2009 g.	11.386.491					11.386.491
1.	Prih od općih vodnih naknada	2.384.766	2.139.678	2.190.449	4.411.108	2.270.787	13.396.788
2.	Prih od posebnih vodnih nakn	3.821.403	4.113.674	4.065.132	2.192.790	3.999.066	18.192.065
3.	Prih po osn registrac motor vozila	0	6.338.960	10.980.687	13.456.168	14.463.477	45.239.292
4.	Prih od nakn od zagadjiv zraka	0	0	3.841.470	6.746.773	5.900.400	16.488.643
5.	Prihodi od kesa tregerica	0	0	0	0	298.136	298.136
6.	Prih od upravlj amb i ambalaž otpadom	0	0	0	464.052	540.544	1.004.596
7.	Prih od el i elektron otpada	0	0	0	114.481	597.480	711.961
8.	Prihodi od kamata	27.579	17.976	13.329	96.889	163.115	318.888
9.	Ostali prihodi (donacije) i revolving	18.322	21.164	15.241	31.216	70.367	156.310
10.	A. UKUPAN PRIHOD	6.252.070	12.631.452	21.106.308	27.513.477	28.303.372	95.806.679
11.	Bruto plaće (neto+porezi i doprin.)	297.701	470.933	823.976	1.223.465	1.363.535	4.179.610
12.	Naknade troš zaposlenih	25.519	35.602	65.020	104.125	107.939	338.205
13.	Ukupno plaće i naknade	323.220	506.535	888.996	1.327.590	1.471.474	4.517.815
14.	Doprinosi poslodavca			94.873	140.805	156.830	392.508
15.	Putni troškovi	42.727	7.952	21.397	15.329	33.687	121.092
16.	Izdaci za energiju	4.232	13.903	633		0	18.768
17.	Izdac za komunal usluge	24.470	16.725	30.510	31.423	38.347	141.475
18.	Izdaci za nabav materijala	13.435	18.400	23.826	15.899	22.353	93.913
19.	Izdac za usl prevoza i goriva	11.793	8.608	12.496	14.532	13.861	61.290
20.	Izdac za unajmljiv prost i opreme	87.867	92.340	264.077	349.946	350.096	1.144.326
21.	Izdaci za tekuće održavanje	8.981	8.481	13.907	20.787	13.161	65.317
22.	Izd za bank i usl plat prometa	2.258	6.794	17.123	17.128	17.881	61.184
23.	Usluge medija	6.914			149.760	47.400	204.074
24.	Izdaci za usluge štampanja	3.055	344		17.547	11.860	32.806
25.	Usl jav inform i odnosa sa javnošću					47.098	47.098
26.	Izdaci za usl reprezentacije	11.339	12.936	22.191	18.272	12.130	76.868
27.	Izdaci za ostale struč usluge	7.251	12.523	13.643	7.106	0	40.523
28.	Izdaci za tendere i oglase					7.509	7.509
29.	Izdaci za konvenc seminare i simpozije	55.969		46.800	10.000	109.110	221.879
30.	Izdaci za stručno obrazovanje	2.755	6.320	7.413	2.800	6.552	25.840
31.	Izdaci za revizorske i pravne usluge	8.031	70.200	25.740	25.740	25.740	155.451
32.	Izdaci za kompjuter usluge	7.020				9.730	16.750
33.	Izdac za usl ispitiv okoline					15.000	15.000
34.	Izd za sam dj (UO,NO,Ug o djelu)	144.761	168.721	245.781	280.544	282.188	1.121.995
35.	Izdac za porez i doprin na dohod od samost djel i povr sam rada	84.658	39.179	46.531	60.371	61.041	291.780
36.	Ostale nespom usl i dažbine	62.528	14.542	39.463	70.874	31.735	219.142
37.	Ukupno izdaci	590.044	497.968	831.531	1.108.058	1.156.479	4.184.080
38.	II-Izdac za Proj zašt zraka otpada, EE			440.000	1.714.521	1.227.200	3.381.721
39.	I-Izd za Proj od znač za FBiH-vode	711.014	5.532.015	12.996.402	11.567.028	2.065.934	32.872.393
40.	ProjektiJP 2010,2011,2012					2.211.859	2.211.859
41.	Proj i stud za cilj federal strat					1.076.545	1.076.545
42.	Jačanje svijesti i promoci Fonda					146.356	146.356
43.	III-Intervent Projekti-poplave					466.000	466.000
44.	Izdac za finans Projekata iz otpada				199.890		199.890
45.	Grantovi kantonima od nakn za okoliš		4.437.272	10.375.510	14.142.082	14.456.186	43.411.050
46.	Izdac za povrat pogreš upl sr	8.637	8.990	9.596	4.875	13.177	45.275
47.	Ukupno za Projekte	719.651	9.978.277	23.821.508	27.628.396	21.663.257	83.811.089
48.	Kancelarijski namještaj	25.291	11.512	35.880	18.370	39.879	130.932
49.	Kompjuterska oprema	36.050	19.644	47.176	13.767	16.475	133.112
50.	Strojevi, uređaji, alati i instalacije	4.631	5.852	22.988	6.339	1.697	41.507
51.	Nab stal sr u obl prava Software	17.082	17.550	73.796	33.404	11.232	153.064
52.	Nabavka motornog vozila	57.900		58.032			115.932
53.	Nabavka opreme ukupno	140.954	54.558	237.872	71.880	69.283	574.547
54.	B. UKUPAN RASHOD	1.773.869	11.037.338	25.874.780	30.276.729	24.517.323	93.480.039
55.	C. RAZLIKA PRIHODA I RASHODA	4.478.201	1.594.114	-4.768.472	-2.763.252	3.786.049	2.326.640
56.	D.Pren sreds iz per 2006-2009 g.						11.386.491
57.	E. Saldo računa 31.12.2014.						13.713.131
58.	Ukupan broj zaposlenih	11	16	30	36	39	***

3. OSTVARENJE PROGRAMA RADA FONDA ZA 2014. GODINU

Program rada Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine za 2014. godinu urađen je u skladu sa Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša FBiH, setom okolinskih zakona Federacije BiH i usklađen je sa Federalnom strategijom zaštite okoliša i akcijskim planom za razdoblje 2008-2018 i predstavlja kontinuitet u realizaciji programa i projekata Fonda iz prethodnih godina.

Vlada Federacije BiH je 30. januara 2014. godine dala saglasnost na Program rada Fonda za zaštitu okoliša FBiH za 2014. godine odlukom broj: 173/14 ("Službene novine FBiH" br. 10/14).

Vlada Federacije BiH je 30. januara 2014. godine dala i saglasnost na četvorogodišnji Program rada Fonda za period od 2014. do 2018. godine Odlukom broj 171/14.

Nakon majskih poplava 2014. godine u BiH, Predstavnički dom Federacije BiH je, 22. maja 2014. godine na svojoj 25. Vanrednoj sjednici donio Zaključak broj 01-14-610714-1, kojim je zadužio sva resorna ministarstva, te sve budžetske i vanbudžetske institucije čiji je osnivač Vlada FBiH i Parlament Federacije BiH (direkcije, fondacije, zavode) da pod hitno, a najkasnije za 20 dana dostave u procedure izmjene "Programa utroška sredstava za 2014 godinu", kao i potrebne izmjene i dopune pratećih zakonskih i podzakonskih akata, s obzirom na novonastalu situaciju i ukazane potrebe za hitnim djelovanjem u cilju smirenja šteta nastalih prirodnim nepogodama na prostoru BiH, a koji je Vlada FBiH 28.05.2014. godine aktom broj 03-14-664/2014 prosljedila Fondu na postupanje. Fond je odmah u skladu sa dostavljenim Zaključkom sačinio Rebalans finansijskog plana Fonda za 2014. godinu, na koji je Vlada FBiH 15. Jula 2014. godine Odlukom broj: 1374/14 dala saglasnost.

Fond se rebalansiranim programom rada u 2014. godini aktivno uključio u saniranje šteta na 9 prioriternih objekata kao što su škole, bolnica, obdaništa, zgrade općine i suda sve kako bi se nastava u školama od septembra mjeseca 2014. godine mogla nesmetano odvijati.

Pored interventnih urgentnih aktivnosti, **Programom rada Fonda za 2014. godinu definisane su programske aktivnosti** koje trebaju, uporednim implementacijama, stvoriti preduslove za efikasno funkcionisanja Fonda kao što su:

- Programske aktivnosti unutar Fonda,
- Implementacija finansijskih sredstava kroz projekte iz oblasti zaštite okoliša,
- Aktivnosti na donošenju potrebne zakonske regulative,
- Programske aktivnosti sa povezanim institucijama,
- Aktivnosti na proširenju saradnje sa naučnim institucijama, nevladinim organizacijama, ekološkim društvima,
- Saradnja sa sredstvima informisanja u cilju promocije rada Fonda.

3.1. Ostvarenje planiranih programskih aktivnosti unutar Fonda

3.1.1. Unutrašnja organizacija

Djelatnost Fonda obuhvata poslove u vezi sa prikupljanjem sredstava, poticanjem i finansiranjem pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u

području očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unaprijeđivanja stanja okoliša i korišćenja obnovljivih izvora energije.

Obavljanje navedenih djelatnosti ostvaruje se kroz stručne službe koje su organizovane na način propisan Statutom i drugim općim aktima Fonda.

Vrlo bitan segment rada Fonda je i uspostavljanje unutarnje strukture institucije, tj. organizacionih jedinica i donošenje sistematizacije radnih mjesta. U protekle četiri godine uspjela se napraviti početna organizaciona struktura Fonda koja je bila efikasna, ali je ubrzanim rastom djelatnosti prevaziđena i simultanim angažmanom Nadzornog i Upravnog odbora, menadžera i uposlenika uspostavljena je nova, koja u potpunosti odgovara trenutnoj djelatnosti Fonda i predstavlja jako dobar osnov za dalji razvoj, jer je u skladu sa najnovijim trendovima u području zaštite okoliša, a to su energetska efikasnost i korišćenje EU fondova.

Novim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđene su sljedeći unutrašnji organizacioni dijelovi, odnosno, jedinice Fonda:

- Ured Direktora;
- Pomoćnik direktora;
- Samostalni odjel za opće poslove,
- Sektor za fondove EU;
- Sektor za zaštitu okoliša;
- Sektor energetske efikasnosti;
- Sektor za finansije i
- Sektor za pravne poslove.

Fond je u toku 2014. godine u skladu sa usvojenim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kao i odobrenim planom rada i Rebalansom finansijskog plana za 2014. godinu, uposlio 3 zaposlenika.

U Fondu je na dan 31. decembra 2014. godine bilo uposleno 39 zaposlenika.

U toku 2013. i 2014. godine izvršena je detaljna analiza radnih zadataka proisteklih iz obaveza Fonda po donošenju novih podzakonskih akata, iz redovnog rada, na **praćenju implementacije projekata** koji se finansiraju sredstvima Fonda, kao i iz sve većih i učestalijih ponuda i zahtjeva za saradnjom sa međunarodnim institucijama na projektima iz različitih oblasti zaštite okoliša.

3.1.2. Podzakonska regulativa

Pored Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Fond je tokom 2014.godine primjenjivao ranije donešene interne podzakonske akte kao što su:

- Pravilnik o službenoj i poslovnoj tajni broj: 20/10-440-4/2013;
- Pravilnik o znaku Fonda za zaštitu okoliša FBiH broj: UO-6-17-5/2001;
- Pravilnik o postupku objavljivanja konkursa i odlučivanju o odabiru korisnika sredstava Fonda broj: 12/05-2-2010;
- Pravilnik o mjerama ocjenjivanja zahtjeva za dodjelu sredstava Fonda, odnosno programa, projekata i sličnih aktivnost broj: 12/05-2-2010;

- Pravilnik o načinu praćenja namjenskog korišćenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza broj: 12/05-2-2010/V;
- Pravilnik o uslovima i načinu dodjele zajmova ili pozajmica i drugih sredstava Fonda broj: 15/05-2-2010;
- Pravilnik o uslovima koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda broj: 12/05-2-2010/1;
- Pravilnik o radu broj: 37-P/10;
- Pravilnik o platama i naknadama broj:01-04-149/2013;
- Pravilnik o arhivskom poslovanju broj: 38P/10;
- Pravilnik o radu pisarnice broj: 36-P/10;
- Pravilnik o vođenju evidencija i baze podataka o programima, projektima i drugim aktivnostima iz zaštite okoliša broj: 39-P/10;
- Pravilnik o finansijskom poslovanju i računovodstvu broj: 01-04-191/2013;
- Pravilnik o unutrašnjem nadzoru broj. 01-03-213/2012;
- Pravilnik o internim procedurama u postupku javnih nabavki roba, usluga i radova broj: 236-P/10 i
- Pravilnik o postupku direktnog sporazuma broj: 236-P/10-1.

Nadzorni odbor Fonda smatra da je Fond uspio kroz podzakonsku regulativu, u dosadašnjem periodu svoga postojanja i rada, da se dobro radno organizira, u pogledu organizacije na saradnji i prikupljanju sredstava Fonda, što svakako nije bio jednostavan i lak zadatak, ali Nadzorni odbor preporučuje nastavak daljnjeg organiziranog rada na unaprijeđenju što boljeg promicanja i podstrekavanja izrade projekata iz oblasti zaštite okoliša, zatim odabira najkvalitetnijih projekata, vodeći pri tome računa o disperzivnoj raspodjeli sredstava prema područjima iz kojih su ubrana, vodeći pri tome brigu o koeficijentu zaštite životne sredine, ali i što je najvažnije organizirati se u praćenju namjenskog trošenja sredstava po projektima i njihovim fazama tako da u budućim analizama možemo imati uvid u to koliko se sredstava Fonda nalazi u projektima u pripremi, koliko u implementaciji i koliko je sredstava u završenim projektima, koji su to i kakav pozitivan efekata na okoliš donijeli. Dakle u skorijoj budućnosti od Fonda nadzorni odbor očekuje u ovom segmentu što bolju primjenu donešene podzakonske regulative.

3.1.3. Aktivnosti na donošenju zakonske regulative

Za kvalitetan rad Fonda potrebno je kontinuirano pratiti, tumačiti i komentirati prateću zakonsku regulativu iz oblasti zaštite okoliša koja se primjenjuje u praksi, te na osnovu uočenih nedostataka stalno predlagati nova praktičnija rješenja za poboljšanje postojeće zakonske regulative.

Iz tog razloga važna je čvrsta saradnja prije svih, sa resornim Ministarstvom turizma i okoliša FBiH koje je nadležno za pripremu provedbenih zakonskih i podzakonskih propisa po osnovu kojih Fond ubire i raspoređuje naknade od zagađivača, ali i od korisnika okoliša.

Prema odredbama sljedećih zakona i podzakonskih akata Fond ostvaruje propisane naknada kako slijedi:

Tabela 7. Zakonska regulativa ubiranja naknada Fonda

R. br.	PROPIS	PODZAKONSKI AKT	PRIHOD (NAKNADA)
1.	Zakon o vodama, („Sl. novne FBiH“, br. 70/06), čl 177.	Odluka Vlade FBiH o visini posebnih vodnih naknada („Sl. Federacije BiH“, br 46/07 i 10/14). Uredba o uslovima ispuštanja otpadnih voda u prirodne recipiente i sisteme javne	Opća i posebna vodna naknada

		kanalizacije, "Sl. novine FBiH", br 4/12	
2.	Zakono o Fondu za zaštitu okoliša FBiH (Sl. Novine FBiH", br.33/03	Uredba o posebnim naknadama za okoliš koje se plaćaju pri registraciji motornih vozila, („Sl. Novine FBiH“br. 14/11 il 26/11).	Posebna naknada za okoliš koju plaćaju pravna i fizička lica pri svakoj registraciji motornih vozila
3.	Zakono o Fondu za zaštitu okoliša FBiH (Sl. Novine FBiH", br.33/03	Uredba o vrstama naknada i kriterijima za obračun naknada za zagađivače zraka ("Službene novine FBiH", broj 79/11); Pravilnik o načinu obračunavanja i plaćanja, te rokovima obračunavanja i plaćanja naknada za zagađivače zraka ("Službene novine FBiH", broj 79/11); Pravilnik o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak („Sl. novine Federacije BiH“, br.9/14).	Naknada za zagađivače zraka
4.	Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", broj 33/03 I 72/09).	Uredba o naknadama za plastične kese tregerice („Sl. nivine FBiH“, br. 9/14)	Naknada od zagađivača okoliša plastičnim kesama tregericama od pravnih i fizičkih lica
5.	Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", broj 33/03 I 72/09).	Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih I elektronskih proizvoda ("Službene novine FBiH", broj 87/12)	Opća Naknada zagađivača okoliša za sve proizvođače i uvoznike za upravljanje otpadom od električnih I elektronskih proizvoda
6.	Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", broj 33/03 I 72/09).	Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih I elektronskih proizvoda ("Službene novine FBiH", broj 87/12)	Naknada zagađivača okoliša za proizvođače i uvoznike upravljanje otpadom od električnih I elektronskih proizvoda koji nisu uključeni u organizovani sistem preko operatora
7.	Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", broj 33/03 I 72/09).	Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Službene novine FBiH“, broj: 88/11 i 28/13). Odluka o uspostavi koordinacionog tijela za praćenje implementacije Pravolnika o upravl. ambalažom i amb. otpadom („SL. n.FBiH“ br,45/13)	Naknada za upravljanje ambalažom I ambalažnim otpadom
8.	Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", broj 33/03 I 72/09).	-	Naknade od zbrinjavanja otpadnih guma
9.	Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", broj 33/03 I 72/09).	-	Naknade od zbrinjavanja otpadnih vozila
10.	Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", broj 33/03 I 72/09).	-	Naknade od zbrinjavanja otpadnih uljai
11.	Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", broj 33/03 I 72/09).	-	Naknade od zbrinjavanja otpadnih baterija I akumulatora

Kako se iz prethodnog tabelarnog pregleda vidi, za sve predviđene naknade, koje predstavljaju izvor prihoda Fonda, nisu donešeni svi provedbeni podzakonski akti. Radi se o naknadama po osnovu zbrinjavanja otpadnih: guma, vozila, ulja, akumulatora i baterija za čiju naplatu je potrebno donošenje provedbenih propisa - pravilnika u narednom periodu.

3.1.4. Aktivnosti na pripremi konkursa za dodjelu sredstava

Dana 26.03. 2014. Godine pripremljen je i objavljen **prvi redovni Javni poziv** Fonda za 2014 godinu za dodjelu sredstava Fonada, pod oznakom 2014/1. Predmet javnog poziva, odnosno, konkursa je bio prikupljanje prijave za finansiranje programa, odnosno, projekata podijeljenih u četiri LOT-a:

- LOT 1. Projekti uspostavljanja Federalne mreže monitoringa kvaliteta zraka;
- LOT 2. Projekti i studije ispunjavanja ciljeva i Strategije zaštite okoliša FBiH;
- LOT 3. Projekti iz oblasti zaštite zraka i energetske efikasnosti i

- LOT 4. Projekti iz oblasti upravljanja otpadom, koji se odnose na:

4.1. Studije i projekti smanjivanja količine otpada, kao i povećavanja procenta adekvatnog zbrinjavanja otpada reciklažom. Odnosno povrata materijala ili energije i

4.2. Jačanje javne svijesti o važnosti odvojenog prikupljanja i odlaganja otpada i zaštiti okoliša.

Na objavljeni Javni poziv blagovremeno je dostavljeno 356 prijava, od kojih 7 nisu ispunjavale uslove.

3.1.5. Aktivnosti na dodjeli sredstava po odlukama UO

Upravni odbor Fonda je 30.10.2014. godine donio Odluku o poništenju LOT 2., LOTA 3. i LOTA 4.2. i Odluku o odabiru korisnika u ne poništenom dijelu kako slijedi:

Tabela 8. Prikaz odabranih projekata po JP 2014/1

R. br.	LOT / Aplikant	ODABRANI PROJEKAT PO PRVOM JAVNOM POZIVU- 2014/1	Odobreni iznos KM
1	2	3	4
	LOT 1.	Projekti uspostavljanja Federalne mreže monitoringa kvaliteta zraka	150.000
1.	Federalni hidrometeorološki zavod	Realizacija plana razvoja mreže stanica za praćenje kvalitete zraka u FBiH, I - faza	150.000
	LOT 4. 1.	Studije i projekti smanjivanja količine otpada, kao i povećavanja procenta adekvatnog zbrinjavanja otpada reciklažom. Odnosno povrata materijala ili energije.	500.000
1.	Općina Kiseljak	Formiranje zelenih otoka radi poticanja selekcije otpada na mjestu nastanka	50.000
2.	Komunalno JD d.o.o.Maglaj	Formiranje zelenih ostrva na području Općine Maglaj radi selekcije otpada na mjestu nastanka	110.000
3.	Općina Pale FBiH	Izgradnja nadstrešnica i opremanje lokacija kotejnerima za odvojeno odlaganje otpada u smislu jačanja javne svijesti o važnosti odvojenog odlaganja i prikupljanja otpada, te zaštite okoliša na području Općine Pale FBiH	40.000
4.	Jedin. općinski organ uprave Općine Bosanski Petrovac	Selektivno prikupljane otpada	40.000
5.	Općina Visoko	Centar za selekciju komunalnog otpada sa pratećim sadržajem	200.000
6.	Općina Foča-Ustikolina	Uspostava centra za upravljanje otpadom-sanitarna deponija Gavrić Foča-Ustikolina	40.000
7.	Općina Teočak	Izgradnja selektivne otpada i opremanje reciklažnog dvorišta	20.000
UKUPNO (LOT 1. + LOT 4.2.)			650.000

Od 349 prijava koje su ispunjavale uslove po JP 2014/1, odabrano je 7 prijava na ukupan iznos od 650.000,00 KM.

Upravni odbor Fonda je takođe 30.10.2014. godine donio odluku o odabiru korisnika sredstava Fonda **po drugom Jvanom pozivu** Fonda za dodjelu sredstava za realizaciju programa za sanaciju šteta nastalih usljed prirodnih nepogoda koji je objavljen 27.08.2014. godine u dva LOT-a i to za:

- LOT 1. Projekti sanacije, obnove i izgradnje vodovodne i kanalizacione infrastrukture i
- LOT 2. Projekti čišćenja obala vodotoka od otpada nanešenog tokom poplava.

Po objavljenom drugom Javnom pozivu od 27. 08. 2014. godine blagovremeno je dostavljeno 55 prijava, a od toga 5 prijava nisu ispunile uslove Javnog poziva.

Pravo na korišćenje sredstava Fonda za realizaciju programa i projekata za sanaciju šteta nastalih usljed prirodnih nepogoda ostvarili su sljedeći aplikanti:

Tabela 9. Prikaz odabranih projekata po JP 2014/2

R.br.	LOT / Aplikant	ODABRANI PROJEKAT PO DRUGOM JAVNOM POZIVU- 2014/2	Odobreni iznos KM
1	2	3	4
I.	LOT 1.	Projekti sanacije, obnove i izgradnje vodovodne i kanalizacione infrastrukture	1.380.000
1.	Općina Tuzla	Sanac ošteć glavn distrib. cjevovoda Stupari-Tuzla	100.000
2.	Općina Maglaj	Sanac izvora Bistrica i rekonstr grad vodov mreže – izrada projektne tehničke dokument. i izvođenje radova	100.000
3.	Općina Zenica	Sanacija vodovoda ugroženih poplavama u slivu Bistričke rijek	250.000
4.	Općina Srebrenik	Sanac ošteć cjevovoda vodovodnog sistema i kanal. kolektora usljed prir. Nep. na području općine Srebrenik	70.000
5.	Općina Vareš	Sanacija kolektora Bukov potok	60.000
6.	Općina Odžak	Rekonstrukcija kanalizacionog sustava u ulici Redže Porobića u gradu Odžaku – oborinska kanalizacija I.faza	100.000
7.	Općina Travnik	Sanacija kanalizacije u ulici Stanična i Prnjavor u Općini Travnik	20.000
8.	Općina Sapna	Primarnog kanalizacionog kolektora sanitarno fekalnih otpadnih voda za naselja Dekići i Durakovići	60.000
9.	Općina Živinice	Izrada-reizgradnja glav. Kanaliz. voda-kolektora, sa krakovima, devastiranog poplav. iz maja 2014.godine	100.000
10.	Općina Lukavac	Sanac terena oko izvorišta pitke vode, bunara BT1 u MZ Turija, Općina Lukavac sa remedijac. Devast. tla	70.000
11.	Općina Žepče	Sanacija kanalizacionog sustava grada Žepča	30.000
12.	Općina Olovo	Sanacija i rekonstrukcija distributivne vodovodne mreže u Olovu	90.000
13.	Općina Zavidovići	Izmještanje dijela glav. magistralnog cjevovoda DN 500 mm na novoprojektovanu trasu u dužini od cca 700m	90.000
14.	Općina Sanski Most	Uspostavljanje infrastruk. kapaciteta u cilju očuvanja, održivog koriš., zaštite i unapređ. okoliša u ulici Mahala	90.000
15.		Rekonstrukcija pumpne stanice Pitka voda	50.000
16.	Općina Vogošća	Kišna i fekalna kanaliacija G.Jošanica I sa zaštitom trupa kanalizacije u Jošaničkoj rijeci	100.000
II.	LOT 2.	Projekti čišćenja obala vodotoka od otpada nanešenog tokom poplava	620.000
1.	Općina Gračanica	Čišćenje korita rijeke Sokoluše i Drijenče	65.000
2.	Općina Zenica	Čišćenje i sanacija pritoka sliva Babine rijeke	150.000
3.	Općina Srebrenik	Čišć vodot I. i II. Kateg. na području Općine Srebrenik od otpada nanešenog tokom poplava	30.000
4.	Općina Sanski Most	Čišćenje obalnog pojasa rijeke Sane od rastinja	5.000
5.	Općina Travnik	Čišćenje obala rijeke Lašve od otpada nanešenog tokom poplava	80.000
6.	Općina Pale FBiH	Čišćenje vodotoka na području Općine Pale od otpada nanesenog od poplava	40.000
7.	Općina Gradačac	Čišćenje istočnog lateralnog kanala i vodotoka Male Tinje na području Općine Gradačac	100.000
8.	Općina Kreševo	Čišćenje obala vodotoka rijeke Kreševčice od otpada nanesenog tijekom poplava	30.000
9.	Općina Ključ	Čišćenje potoka od nanesenog ambalažnog otpada i sječenja šiblja u priobalnom pojasu	50.000
10.	Općina Kalesija	Čišćenja korita i obala vodotoka u Općini Kalesija nakon prirodne nepogode 2014.godine	70.000
	UKUPNO (LOT 1. + LOT 2.)		2.000.000

Postupak odabira korisnika za sredstava Fonda vrši se kroz dvije komisije i to:

1. Komisija za analizu prijava sa aspekta ispunjenosti formalno-pravnih uslova: odgovorna je za analizu pristiglih prijava po objavljenom Javnom konkursu, te ima zadatak da izvrši analizu prijava, izvrši izbor prijava koje su zadovoljile uslove za dalji nastavak procedure

ocjenjivanja, te izradi izvještaja o analizi prijava sa aspekta ispunjenja formalno-pravnih uslova javnog poziva, koji dostavlja Komisiji za stručnu ocjenu prijava.

2. Komisija za stručnu ocjenu prijava: odgovorna je za provedbu procesa stručnog ocjenjivanja prijava koje su pozitivno ocjenjene sa aspekta ispunjenosti formalno pravnih uslova Javnog poziva, a u skladu sa zadanim kriterijima, te ima zadatak da izvrše proces ocjenjivanja prijava i u skladu sa stručnom ocjenom utvrdi prioritete u odabiru pristiglih ponuda. U toku provođenja postupka, a nakon utvrđivanja prijava koje zadovoljavaju propisane uslove Javnog konkursa, primijenjeni su kriteriji bodovanja, u skladu sa Pravilnikom o mjerilima za ocjenjivanje zahtjeva za dodjelu sredstava Fonda, odnosno programa, projekata i sličnih aktivnosti ("Službene novine FBiH", broj: 73/10).

Komisija je nakon stručne analize svih pristiglih prijava utvrdila rang listu prednosti, te dostavila prijedlog direktoru. Nakon ocjene Komisije, direktor Fonda je dao prijedlog Upravnom odboru radi odlučivanja o pristiglim prijavama u skladu sa odredbama Pravilnika o postupku objavljivanja konkursa i o odlučivanju o odabiru korisnika sredstava Fonda ("Službene novine FBiH", broj: 73/10).

Imajući u vidu ocjenu prijava od strane Komisije za stručnu ocjenu, kao i prijedlog direktora, Upravni odbor Fonda donosi odluku o odabiru korisnika sredstava Fonda.

Sektori i službe za pripremu i praćenje realizacije projekata tokom 2014. godine pratili su, pored projekata odabranih putem Javnih poziva, i implementaciju ugovora potpisanih na osnovu odluke Upravnog odbora Fonda i to 9 potpisanih ugovora po odlukama UO i prenesenih kao aktivnih u 2014. godinu.

Tokom 2014. godine završena je realizacija svih ugovorenih aktivnosti po osnovu 6 ugovora-projekata iz ranijih godina, dok su 3 ugovora- projekta još uvijek aktivna.

U 2014. godini po odlukama UO potpisana su (4) četiri ugovora kako slijedi:

Tabela 10. Prikaz odabranih projekata u 2014.g. od strane Upravnog odbora

R.br.	Korisnik / Aplikant	ODABRANI PROJEKAT U 2014 OD STRANE UO	Odobreni iznos KM
1	2	3	4
1.	UNDP	Jačanje kapaciteta i smanjenje troškova korisnika javnih objekata FBiH kroz povećanje energetske efikasnosti, racionalizaciju upravljanja energijom i smanjenje emisije u zrak	1.445.000
2.	Zavod za javno zdravstvo FBiH	Provođenje dezinseksijskih mjera iz zraka na poplavom stradalim područjima	266.000
3.	Šumarsko privredno društvo ZDK - JP „ŠPD ZDK“	Saniranje požarišta i nabavka zaštitnih sredstava	200.000
4.	UNDP	Jačanje kapaciteta i smanjenje troškova korisnika javnih objekata FBiH kroz povećanje energetske efikasnosti, racionalizaciju upravljanja energijom i smanjenje emisije u zrak	2.590.250
	UKUPNO		4.501.250

U toku 2014. godine dokazan je i tehnički opravdan dio ugovornih obaveza, odnosno aktivnosti na 2 projekta po odluci Vlade FBiH od značaja za zaštitu voda.

Ugovor za saniranje posljedica požara u Kantonalnoj bolnici dr. Irfan Ljubijankić je, također preostali projekat, na kojem radovi na sanaciji nisu počeli zbog problema oko usaglašavanja dinamike sa kantonalnom bolnicom.

3.2. Aktivnosti na praćenju projekata u implementaciji

U 2014. godini praćena je realizacija 110 aktivnih ugovora, ukupne ugovorene vrijednosti 23.338.571,64 KM.

Za pravdanje realizovanih aktivnosti po aktivnim ugovorima u toku 2014. godine izvršen je detaljan uvid u dostavljeni set dokumenata kojima su korisnici sredstava pravdali realizaciju ugovorenih aktivnosti, odnosno, vršena je kontrola i analiza tehničke dokumentacije tako da su obrađene po 173 privremene i konačne građevinske situacije.

3.2.1. Realizacija programa i projekata sredstvima vodnih naknada

Fond još uvijek prati određeni broj projekata zaštite voda od značaja za FBiH (JP 2012, 2013, 2014) za koje je Vlada FBiH dala saglasnost 23.10.2012. Odlukom broj 1715/2012. Ugovorena vrijednost ovih projekata do sada iznosi 15.433175,35 KM. Radi se o sljedećim projektima od kojih su neki završeni, dok su ostali u toku:

Tabela 11. Prikaz odobrenih projekata zaštite voda

R. br.	Korisnik / Aplikant	Odobreni projekat zaštite voda/ Odluka broj 1715/2012 Vlade FBiH od 23.10.2012.	Odobreni iznos KM
1	2	3	4
1.	Općina Tešanj	Odvod i preč otpad voda na podr općine Tešanj –proj dokum.	završen
2.	Općina Tomislavgrad	Izgradnja prečištača otpd voda u tomislavgradu- proj. Dokum.	završen
3.	Općina Tomislavgrad	Kanalizacija Tomislavgrada - radovi	završen
4.	Općina Čitluk	Kanalizacioni sustav općine Čitluk II faza- radovi	u toku
5.	Općina Prozor- Rama	Sanac kanaliz mreže i izgr uređ. za prečišč otpad voda-radovi	u pripremi
6.	KJKP Vodov. i kanal SA	Rekonstrukc dijela fekal. Kolektora Bjelašnica- Hadžići-radovi	završen
7.	Općina Usora	Kanalizacija Žabljak-projektna dok i izvođ. radova	u toku
8.	KJP ZOI 84 Olip cen SA	Održivo korišćenje vodea za tehnol potr na Bjelašnici-radovi	u toku
9.	Grad Mostar	Zaštita rijeke Neretve-izgradnja gl. Kanalzac kolektora-radovi	u toku
10.	Općina Bihać	Odvodnja i prečišč otpad voda u Bihaću/oborin kanaliz-radovi	u toku
11.	Tešanj, Dob Jug, Usora	Studija izvodljivosti, idejni projekat,Projektna dokumentacija	u toku
12.	Jpza vod. „Spreča“d.d.	Monitoring kvalitete vode akumulacije Modrac-oprema i radovi	završen
13.	Općina Živinice	Postroj. za preč.otp.voda Živinice faza I, biološki i tretm mulja	završen
14.	Općina Jajce	Izrada glav kanalzac mreže općine Jajce	završen
15.	Općina Bos.Petrovac	Izgradnja istočnog dijela kanalizacione mreže općine-radovi	završen
16.	Općina Konjic	Izgrad lijevo i desnoob. Kolekt otpad voda i uređ za preč-RiN	u toku
17.	Općina Ljubuški	Rekonstr i proširenje uređaja za preč otp voda- radovi	u toku
18.	Široki Brijeg	Vodoopskrba,odvodnja i tretman otp voda-proj dok. i radovi	u toku
18	UKUPNO		***

U 2015. godini se očekuje implementacija i realizacija 8 odabranih projekata u vrijednosti 650.000 KM po prvom Javnom pozivu iz 2014. godine, kao implementacija i realizacija i

26 odabranih projekata u vrijednosti od 2.000.000 KM po **drugom** Javnom pozivu iz 2014. Godine.

Fond je u protekloj godini unaprijedio rad službi u pogledu praćenja realizacije projekata i to na način.

- Svakodnevno se evidentira stanje projekta kroz vođenje detaljne evidencije o statusu projekta;
- Precizira se koordinacija sektora i službi na praćenju projekata i korisnika;
- Osmišljen je način arhiviranja projekata po Javnim pozivima.

Prihodi Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH ostvareni iz vodnih naknada (15%) koriste se za provođenje zadataka koji su Zakonom o vodama dati u nadležnost Federalnom ministarstvu okoliša i turizma i za sufinansiranje infrastrukture za zaštitu voda od značaja za Federaciju BiH. Obračun opštih i posebnih naknada vrši se na sljedeći način:

Tabela 12.

R. Br.	NAZIV NAKNADE	Jedinica mjere	Visina opće i posebne naknade
1	2	3	4
1	A) Opća vodna naknada		
	1.1. Neto plaća zaposlenika	KM	0,50%
	1.2. Po ugovoru o djelu	KM	0,50%
	B) Posebne vodne naknade		
2	Naknada za korišćenje podzemnih i površinskih voda		
	2.1. Za javnu vodopokrpu	m3	0,01 KM
	2.2. Za flaširane vode	m3	2,00 KM
	2.3. Za industrijske procese, uključujući TE	m3	0,03 KM
	2.4. Za druge namjene	m3	0,03 KM
	2.5. Za proizvodnju el. Energije u HE	kwh	0,00 KM
3	Naknada za zaštitu voda		
	3.1. Za vlasnike transportnih sredstava	EBS	2,00 KM
	3.2. Za ispuštanje otpadnih voda	EBS	2,00 KM
	3.3. Za uzgoj ribe	kg	0,04 KM
	3.4. Za upotrebu vještačkih đubriva	kg	0,01 KM
	3.5. Za upotrebu kemikalija za zaštitu bilja	kg	0,08 KM
4	Naknade za izvađeni materijal iz vodotoka	m3	1,50 KM
5	Naknada za zaštitu od poplava		
	5.1. Poljoprivrednog, građevinskog ili šumskog zemljišta	ha	5,00 KM
	5.2. Stambenih, poslovnih i drugih objekata	m2	0,10 KM

Fond je od nastanka do 31.12. 2014. godine ostvario sljedeće prihode po osnovu vodnih naknada:

Tabela 13. Ukupno ostvarene opće i posebne naknade od početka rada Fonda do 31.12.2014. godine

R. Br.	Kanton	Ukupno ostvarene opće i posebne vodne nakanade u KM							
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Unskosanski	303.346	335.436	348.069	353.176	348.019	383.765	385.076	2.456.887
2.	Posavski	82.632	79.598	79.804	76.910	61.148	61.105	57.136	498.333
3.	Tuzlanski	1.208.231	1.384.103	1.336.298	1.418.699	1.442.360	1.421.428	1.360.595	9.571.714
4.	Zeničkodobojski	737.250	802.499	915.068	1.090.578	1.223.016	1.136.007	982.776	6.887.194
5.	Bosanskopodrinjski	52.655	51.335	53.513	52.953	57.395	61.258	62.988	392.097
6.	Srednjobosanski	339.795	394.553	412.288	411.821	406.259	460.658	489.345	2.914.719
7.	Hercegneretvanski	761.423	933.436	1.092.548	895.355	769.876	1.083.911	900.029	6.436.578
8.	Zapadnohercegovački	151.930	197.890	212.507	199.077	194.727	209.336	227.680	1.393.147
9.	Kanton Sarajevo	1.429.691	1.601.024	1.573.429	1.610.693	1.635.684	1.620.427	1.665.275	11.136.223
10.	Hercegbosanski	97.866	133.458	182.645	144.090	117.097	165.695	137.968	978.819
	UKUPNO	5.164.819	5.913.332	6.206.169	6.253.352	6.255.581	6.603.590	6.268.868	42.665.711

Uskom saradnjom i razmjenom informacija sa nadležnim federalnim ministarstvima (Federalno ministarstvo okoliša i turizma, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva), uvažavajući čitav spektar ciljeva i mjera postavljenih Strategijom zaštite okoliša FBiH, kao i Strategijom upravljanja vodama, Fond je vršio raspored aktivnosti kada se govori o primjeni i provedbi projekata zaštite okoliša. U skladu sa ostvarenim prihodima Fonda od vodnih naknada, radi se o sljedećim oblastima i strateškim ciljevima:

A) Oblast korištenja voda

- Strateški cilj 6:** Povećanje obuhvata i poboljšanje javnog vodosnabdijevanja;
- Strateški cilj 7:** Osiguranje uvjeta za održivo korišćenje voda u oblastima čiji razvoj ovisi od interesa tržišta. Na osnovu definisanih strateških ciljeva, operativni ciljevi su sljedeći:
- Operativni cilj 11:** Povećanje obuhvata javnim vodovodnim sistemima sa sadašnjih 60% na približno 80% na kraju planskog perioda Strategije;
- Operativni cilj 12:** Smanjenje gubitaka u javnim vodovodnim sistemima za oko 15%;
- Operativni cilj 13:** Racionalno korišćenje, zaštita, unapređenje stanja i očuvanje vodnih resursa, koji se koriste ili se planiraju koristiti za potrebe javnog vodosnabdijevanja;
- Operativni cilj 14:** Očuvanje vodnih resursa, po osnovu uvjeta korištenja i zaštite iz ZOV-a FBiH, u skladu sa očekivanim potrebama za vodom u oblastima čiji razvoj ovisi od interesa tržišta i općeg ekonomskog napretka.

Prema Strategiji upravljanja vodama sredstva potrebna za oblast korišćenja u ukupnom planiranom iznosu od 1.660.000.000,00 KM, a za planski period od 12 godina bila bi okvirno osigurana iz sljedećih izvora:

- Kantonalni budžeti: 212,3 mil KM (po osnovu ostalih budžetskih prihoda),
- Budžet FBiH: 133,5 mil KM,
- Sredstva JKP-a 230,0 mil KM,
- Općine 40,0 mil KM (kroz budžete ili izdavanje lokalnih obveznica
- Međunar fin instituc. 450,0 mil KM (kreditna zaduženja).

Prema ovom dokumentu Fond nije bio u obavezi izdvajati sredstva za ovu oblast, ali je odlučeno, obzirom da problematika zaštite izvorišta ulazi i u oblast korištenja voda i zaštite voda, te rješavanje pitanja smanjenja gubitaka u sistemima koji direktno utiču na smanjenja pritiska na vodne resurse, to je odlučeno da se dijelom sufinansiraju projekti koji su vezani za ove oblasti.

B) Oblast zaštite voda

- Strateški cilj 8:** Postizanje i održavanje dobrog stanja površinskih i podzemnih voda radi zaštite vodne flore i faune i potreba korisnika voda.
- Operativni cilj 15:** Izrada plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save i vodno područje Jadranskog mora;
- Operativni cilj 16:** Smanjenje tereta zagađenja od urbanih/sanitarnih otpadnih voda;
- Operativni cilj 17:** Smanjenje emisije štetnih i toksičnih materija koje produciraju pojedini industrijski zagađivači kroz uspostavljanje sistema dozvoljenog ispuštanja i principa „zagađivač plaća“;
- Operativni cilj 18:** Smanjenj količine zagađenja koje dospijeva u površinske i podzemne vode sa uređenih i „divljih2 deponija krutog otpada“;
- Operativni cilj 19:** Smanjenje zagađenja od poljoprivrednih aktivnosti;
- Operativni cilj 20:** Smanjenje zagađenja od aktivnosti vezanih za upravljanje šumama;
- Operativni cilj 21:** Izgradnja sistema za prikupljanje, odvođenje i tretman otpadnih voda i naselja ispod 2.000 stanovnika;
- Operativni cilj 22:** Smanjenje zagađenja od saobraćaja;
- Operativni cilj 23:** Uspostavljanje zeštićenih područja u skladu sa Zakonom o vodama FBiH.

Prema Strategiji upravljanja vodama sredstva potrebna za oblast zaštite voda u ukupnom planiranom iznosu od 952.690.000,00 KM, a za planski period od 12 godina bila bi okvirno osigurana iz sljedećih izvora:

- Kantonalni budžeti: 88,50 mil. KM (po osnovu prihoda od vodnih naknada);
- Kantonalni budžeti: 100,00 mil KM (po osnovu ostalih budžetskih prihoda);
- Fond za zaštitu okoliša FBiH: 78,00 mil KM ;
- Budžet FBiH: 150,00 mil KM;
- Sredstva JKP-a: 100,00 mil KM;
- Općine: 60,00 mil KM (kroz budžete ili izdavanje lokalnih obveznica);
- Međun, fin institucije: 376,3 mil KM (kreditna zaduženja).

Prema navedenom u Fondu za zaštitu okoliša FBiH su kroz planove i programe prepoznate sljedeće programske oblasti:

1. Sufinansiranje programa, projekata i sličnih aktivnosti iz oblasti upravljanja otpadnim vodama, koji obuhvataju:
 - izgradnju ili sanaciju kolektorskih mreža (primarnih i sekundarnih),
 - tretman otpadnih voda,
 - monitoring kvaliteta vode i slične aktivnosti u oblasti upravljanja otpadnim vodama.

2. Sufinansiranje programa, projekata i sličnih aktivnosti iz oblasti korišćenja voda, koji obuhvataju:
 - zaštitu izvorišta – vodozaštitne zone, rješavanje problema u vodozahvatanju,
 - poticanje održivog korišćenja vodnih resursa,
 - smanjenje gubitaka.
3. Sufinansiranje programa, projekata i sličnih aktivnosti iz oblasti zaštite vodotoka, koji obuhvataju:
 - zaštitu voda (zaštitu flore i faune) i
 - slične aktivnosti od značaja za zaštitu okoliša i zaštitu voda.
4. Sufinansiranje programa, projekata i sličnih aktivnosti iz oblasti:
 - upravljanja vodnim resursima čija je implementacija u toku. Ciljevi programa su:
 - sufinansiranje projekata koji su djelomično završeni, te je zbog nedostatka finansijskih sredstava njihova realizacija zaiustavljena ili postoji vjerovatnoća da neće biti završeni na okolišno prihvatljiv način.
5. Sufinansiranje programa, projekata i sličnih aktivnosti jačanja javne svijesti o jačanju zaštite voda. Ciljevi programa su: podizanje nivoa javne svijesti o značaju zaštite voda uključujući izradu promotivnih i edukativnih materijala, organizovanje okruglih stolova, konferencija, manifestacija i sličnih aktivnosti relevantnih za jačanje javne svijesti o značaju zaštite voda.
6. Projekti sanacije i neposredne intervencije zaštite okoliša.

Fond je u dosadašnjem radu odobrio i sufinansirao određeni broj prijavljenih projekata koji se odnose na zaštitu i monitoring biološke i geološke raznolikosti, inventarizaciju vrsta flore, faune i fungije i identifikacija tipova staništa, isl. Što je u skladu sa AP4 Akcionog plana Strategije zaštite okoliša.

Pored navedenog krenulo se po odgovarajućoj proceduri raznjene informacija unutar sektora voda sa identifikacijom projekata zaštite voda od interesa za FBiH, te su u plan Fonda uvršteni i Projekti zaštite voda od značaja za FBiH po Odluci Vlade FBiH. U ovisnosti od načina implementacije, projekti iz oblasti zaštite voda u koje spadaju:

- Projekti zaštite vodnih resursa (izvorišta vode za piće većeg značaja – opskrba pitkom vodom većih gradova – urbanih centara),
- Projekti komunalne infrastrukture: odvodnja otpadnih voda (oborinska i fekalna kanalizacija) i
- Postrojenja za tretman urbanih otpadnih voda,

a koji se mogu podijeliti na:

- Projekte čija je realizacija u nadležnosti FMPVŠ i Agencija;
- Projekte u nadležnosti općina i kantona za koje Vlada FBiH pruža dodatnu podršku kroz IPA i druge fondove;
- Projekte kod kojih krajnji korisnici (Općine) vrše same ugovaranje i realizaciju iz kreditnih i drugih sredstava (Proračuna Općina, Kantona idr.,

Da bi se osigurala finansijska održivost projekata Fond je finansirao i finansira sljedeće projekte:

1. Izgradnja II faze postrojenja za tretman otpadnih voda u Živinicama;
2. Izgradnja lijevoobalnog i desnoobalnog kanizacionog kolektora grada Mostara, te postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda;

3. Projekat izgradnje kanalizacije i postrojenja za tretman otpadnih voda Bihać te oborinske kanalizacije;
4. Projekat izgradnje postrojenja za tretman otpadnih voda naselja Konjic i Ljubuški (IBRD-IDA-GEF);
5. Sufinansiranje „EIB-ovog“ projekta u 22 općine za snabdijevanje vodom i odvodnja otpadnih voda;
6. IBRD-IDA tretman otpadnih voda u Sarajevu;
7. Projekat zaštite izvorišta Sarajevsko polje kroz finansiranje rekonstrukcije i izgradnje komunalne i turističke infrastrukture na lokalitetu Igman- Bjelašnica;
8. Projekat zaštite jezera Modrac, kao glavnog resursa za snabdijevanje vodom Tuzle.

3.2.2. Realizacija programa i projekata sredstvima od upravljanja otpadom i posebnim kategorijama otpada

Zakonom o upravljanju otpadom Federacije BiH („Službene novine FBiH“, br. 3/03) uređuju se pravila sistemskog upravljanja otpadom, koja za cilj imaju postizanje i osiguravanje preduslova za sprečavanje nastajanja otpada, njegovu preradu, ponovnu upotrebu, reciklažu, korišćenje za proizvodnju energije i sigurno odlaganje.

Federalni plan upravljanja otpadom 2012-2017, kao provedbeni dokument Strategije zaštite okoliša, usmjeren je ka realizaciji i ostvarenju ekološki održivog ekonomskog razvoja, jačanju cjelovitog pristupa u rješavanju problema upravljanja otpadom i određivanja prioriteta na nivou FBiH.

Jedan od preduslova je donošenje podzakonskih akata.

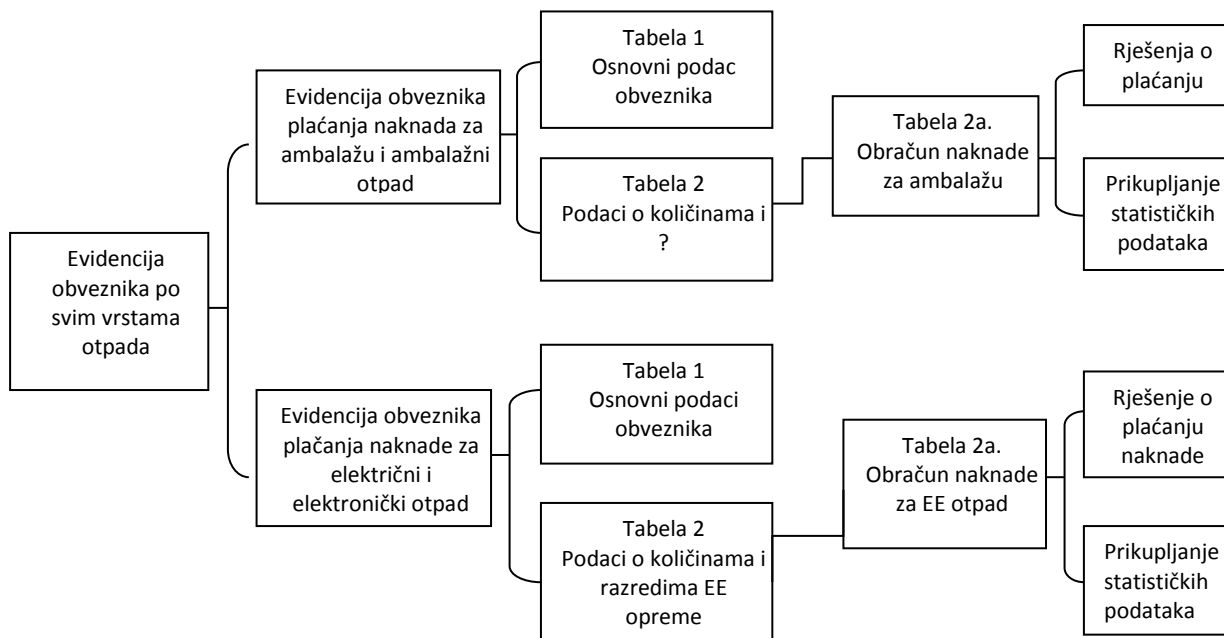
Uloga Fonda za zaštitu okoliša FBiH kao korektivna ili zaprečna i definisana je podzakonskim aktima, koji su donešeni, a to su:

- Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Službene novine FBiH“, br.: 88/11, i 28/13);
- Pravilnikom o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda („Službene novine FBiH“, br.: 107/204):

kao i Uredbama i podzakonskim aktima koje resorna ministarstva i Vlada FBiH treba da donesu, a to su:

- Uredba o uvođenju naknada za korisnike okoliša kao hitne mjere (jer je već značajan broj subjekata koji kroz koncesione ugovore uveliko koriste ili namjeravaju koristiti prirodne resurse, a da pri tome ne podliježu nikakvoj obavezi plaćanja naknade po osnovi korištenja istih);
- Uredbe o uvođenju naknada po osnovi zagađivača okoliša i to naknade za opterećenje okoliša otpadom: komunalnim i neopasnim industrijskim otpadom;
- Pravilnike o načinu prikupljanja-reciklaže i zbrinjavanja: otpadnih guma, otpadnih vozila, otpadnih ulja, otpadnih baterija i akumulatora;
- Pravilnik o upravljanju opasnim otpadom;
- Pravilnik o upravljanju građevinskim otpadom.

Šema prikupljanja podataka o otpadu, evidencija, obračun i izdavanje Rješenja za plaćanje naknade:

3.2.2.1. Primjena pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Službene novine FBiH“, br.: 88/11, i 28/13)

Prema Pravilniku o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom postoji više subjekata koji su uključeni u sistem upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom sa pravima i obavezama:

1. Obveznici sistema su uvoznici, proizvođači (ambalaže i proizvoda koji pakuju u ambalažu), punioci, pakeri, distributeri, i krajnji korisnici koji prvi plasiraju robu upakovanu u ambalažu u teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine. Obaveza uvoznika, proizvođača, punioca, pakera, distributera, i krajnjeg korisnika je da se uključi u sistem upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom putem operatera ili Fonda za zaštitu okoliša,

Ambalaža je svaki proizvod bez obzira na prirodu materijala od kojeg je izrađen, a namijenjen za sadržavanje, čuvanje, zaštitu, rukovanje, transport i isporuku sirovine i gotovih proizvoda,

Ambalažni otpad je svaka ambalaža ili ambalažni materijal koji ostane nakon što se proizvod otpakuje i odvoji od ambalaže,

Načelo na kojem je zasnovan Pravilnik: „produžena odgovornost uvoznika, proizvođača, punioca, pakera, distributera i/ili krajnjeg korisnika“ da plati naknadu za plasman ambalaže u koju je upakovana sirovina ili roba, koju prvi put plasira na tržište FBiH, da bi se za plaćenu naknadu prijavljena količina ambalaže mogla propisno zbrinuti onog trenutka kada postane ambalažni otpad.

1. Operateri sistema imaju centralnu i vodeću ulogu u uspostavljanju, vođenju, organizovanju aktivnosti i finansiranju sistema upravljanja ambalaožom i ambalažnim otpadom. S obzirom na javne ovlasti, prema kojima prikupljaju naknade propisane predmetnim zakonskim aktom i iste upotrebljavaju za sve navedene aktivnosti, operateri imaju najveće obaveze i odgovornosti za formiranje i vođenje sistema upravljanja ambalažnim otpadom, kao i odgovornost za neispunjavanja postavljenih ciljeva.
2. Federalno ministarstvo ima i obavezu kontrole provođenja navedenih aktivnosti i zadataka datih pojedinim subjektima u sistemu.
3. Uloga Fonda definisana je tako da se jednom godišnje Fondu od strane obveznika dostavlja godišnji izvještaji o plasiranim količinama, i to od strane onih obveznika koji se nisu uključili u sistem upravljanja ambalažnim otpadom putem operatera sistema. Operater je dužan da dostavlja godišnji izvještaj o provođenju pravilnika i aktivnostima u proteklom periodu, kao o dostavljanje pojedinačnih izvještaja svih obveznika sistema koji su svoju obavezu upravljanja ambalažnim otpadom za predmetni izvještajni period prenijeli na operatera sistema.

Realizovane aktivnosti Fonda u periodu primjene Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom (2012-2014 godina)

Fond je u posmatranom periodu realizovao sljedeće aktivnosti:

1. Uspostavljanje liste potencijalnih obveznika sa pronalaženjem kontakt podataka;
2. Izrada forme izvještaja za opšte podatke i podatke o vrstava i količinama ambalaže i ambalažnog otpada;
3. Izrada projektnog zadatka za softversko rješenje baze iz oblasti otpada i uspostavljanja softverske baze podataka;
4. Pripremne aktivnosti na izradi anketnih upitnika za kantone, općine, javna komunalna preduzeća, privatna komunalna preduzeća i deponije.
Svrha je prikupljanje informacija „sa terena“ i presjek trenutnog stanja sistema upravljanja otpadom, odnosno, problemi i mogućnosti pojedinih subjekata u sistemu. Ovi anketni listovi bi se trebali dostavljati od svih učesnika u određenim intervalima (godišnje ili jednom u dvije godine⁹). Podaci dobiveni putem anketnih upitnika bi trebali da omoguće da se uoče slabe tačke sistema te da se u skladu sa federalnom strategijom upravljanja otpadom i informacijama iz anketnih listova o stanju na terenu svrsishodno i ciljano poboljšava sistem upravljanja otpadom.
5. Obrada pristiglih izvještaja, zahtjevi za pojašnjenja ili dopune izvještaja i izdavanje Rješenja o plaćanju posebne naknade za ambalažu i ambalažni otpad, kao i Obaavijesti obveznicima koji nisu obveznici plaćanja;
6. Rad na prijedlogu izmjena i dopuna Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom;

7. Sporazum sa Fondom za zaštitu životne sredine i energetska efikasnost Republike Srpske o saradnji i razmjeni podataka iz oblasti zaštite okoliša za potrebe izrade jedinstvene baze podataka o kretanju i količinama ambalaže plasirane na cijeloj teritoriji BiH;
8. Sporazum sa Federalnim inspekcijskim organima vezano za ulogu Inspekcije u provođenju Pravilnika i drugih zakonskih i podzakonskih akata;
9. Analiza dostavljenog Izvještaja Operatora sistema Ekopak d.o.o. Sarajevo po pitanju prve godine (2012.g.) provođenja Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom;
10. Formiranje Koordinacionog tijela za praćenje implementacije Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom, koje ima zadaću da prati i koordinira sve aktivnosti vezane za implementaciju Pravilnika, a posebno:
 - Razmatranje periodičnih i godišnjih izvještaja i finansijsku komponentu ovlaštenih operatora sistema;
 - Razmatranje periodičnih i godišnjih izvještaja inspekcije zaštite okoliša i tržišnih inspektora FUIP-a u vezi sa inspekcijskim nadzorom provođenja pravilnika;
 - Razmatranje godišnjeg plana namjenskog utroška sredstava Fonda koji treba biti usaglašen sa FMOIT;
 - Uspostava jedinstvene evidencije o ambalaži i ambalažnom otpadu kao dijela Registra o postrojenjima i zagađivanjima FMOIT-a;
 - Podnošenje godišnjih izvještaja o radu i rezultatima provođenja Pravilnika Vladi FBiH.
11. Obrada pristiglih Izvještaja, zahtjeva za pojašnjenja ili dopune Izvještaja i izdavanje Rješenja o plaćanju posebne naknade za ambalažu i ambalažni otpad kao i Obavjesti obveznicima koji nisu obveznici plaćanja;
12. Formiranje drugog operatora za ambalažu i ambalažni otpad Ekoživot d.o.o. Tuzla;
13. Analiza dostavljenog Izvještaja Operatora sistema Ekopak d.o.o. po pitanju druge godine (2013. g.) provođenja Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom;
14. Zaključak Vlade Federacije na Izvještaj Koordinacionog tijela za praćenje implementacije Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom.

Rezultati provedenih aktivnosti Fonda

Broj registrovanih privrednih subjekata, kao i broj obveznika plaćanja naknade za plasman ambalaže i ambalažnog otpada može se sagledati iz sljedećeg tabelarnog priloga:

Tabela 14.

R. br.	Pokazatelj	2012	2013	2014*
1.	Broj potencijalnih obveznika izvještavanja kojima je Fond poslao informaciju	4.480	0	
2.	Ukupan broj obveznika izvještavanja koji su registrovani	2.209	1059	
3.	Ukupan broj obveznika kojima je obračunata naknada	632	635	
4.	Broj obveznika koji su dostavili izjave/izvještaje u Fond a koji ne spadaju u kategoriju obveznika plaćanja i koja čekaju pojašnjenja	577	424	
5.	Ukupan broj obveznika kojima je izdato Rješenje o plaćanju naknade od strane Fonda i Ekopak-a	632	635	
6.	Ukupan broj obveznika kojima je izdato Rješenje o plaćanju naknade od strane Fonda	455	220	
7.	Ukupan broj obveznika kojima je izdato Rješenje o plaćanju naknade od strane Ekopaka-a	177	415	
	*Napomena: Rješenja za 2014. godinu biće ispostavljena u 2015. godini			

Kako se iz prethodnog tabelarnog pregleda vidi u 2013 godini u odnosu na 2012 godinu došlo je do smanjenja izdavanja Rješenja o plaćanju posebne naknade za ambalažu i ambalažni otpad iz razloga znatno povoljnijih finansijskih uslova koje nude operatori u odnosu na Fond (kojeficijent naknade po vrsti materijala propisan od strane FMOIT je znatno veći od cijena definisanih ugovorom operatera).

Iznos prijavljenih količina ambalaže i ambalažnog otpada obveznika plaćanja naknade može se sagledati iz sljedećeg tabelarnog pregleda:

Tabela 15.

R. br.	Pokazatelj	2012 tona	2013 tona	2014* tona
1.	Pretpost. količine ambalaže koje se plasiraju u FBiH prema FPUO	170.000	170.000	
2.	Prijavljene količine ambalaže plasirane na tržište FBiH	61.070	63.824	
	*Napomena: Rješenja za 2014. godinu biće ispostavljena u 2015. godini			

Kako se iz prethodnog tabelarnog pregleda vidi veliki je nesrazmjer između prijavljenih i pretpostavljenih količina ambalaže i ambalažnog otpada.

S obzirom na veliki broj potencijalnih obveznika i ograničen broj izvještaja pristiglih po pitanju ambalaže i ambalažnog otpada, moguće je zaključiti da je veliki broj obveznika još uvijek ostao izvan sistema te da je ovaj problem još uvijek prioritet u daljem provođenju Pravilnika, u saradnji sa federalnim ministarstvom okoliša i turizma kao i inspekcijским organima.

Iz narednog tabelarnog pregleda možemo sagledati prijavljene količine ambalaže po vrstama:

Tabela 16.

R. br.	VRSTA AMBALAŽE	2012 tona	2013 tona	2014 tona
1.	Papir i karton – ukupno prijavljeno Fondu i Ekopak-u - Prema Izvještaju plasir količ u FBiH dostavl. Fondu - Prema Izvješt. plasir količ u BiH dostavl. Ekopak-u	18.107 6.679 11.428	19.230 3.743 15.487	Izvještajni period je 31.03. tek za pret. god.
2.	Plastika – ukupno prijavljeno Fondu i Ekopak-u - Prema Izvještaju plasir količ u FBiH dostavl. Fondu	15.364 3.251	17.213 3.448	

	- Prema Izvješt. plasir količ u BiH dostavl. Ekopak-u	12.213	13765	
3.	Drvo – ukupno prijavljeno Fondu i Ekopak-u	4.469	4.757	
	- Prema Izvještaju plasir količ u FBiH dostavl. Fondu	3.090	1.786	
	- Prema Izvješt. plasir količ u BiH dostavl. Ekopak-u	1.379	2.971	
4.	Metal – ukupno prijavljeno Fondu i Ekopak-u	3.507	2.941	
	- Prema Izvještaju plasir količ u FBiH dostavl. Fondu	859	505	
	- Prema Izvješt. plasir količ u BiH dostavl. Ekopak-u	2648	2.436	
5.	Višeslojni – ukupno prijavljeno Fondu i Ekopak-u	3.958	5.226	
	- Prema Izvještaju plasir količ u FBiH dostavl. Fondu	845	596	
	- Prema Izvješt. plasir količ u BiH dostavl. Ekopak-u	3.113	4.630	
6.	Mješani – ukupno prijavljeno Fondu i Ekopak-u	416	21	
	- Prema Izvještaju plasir količ u FBiH dostavl. Fondu	51	21	
	- Prema Izvješt. plasir količ u BiH dostavl. Ekopak-u	365	0	
7.	Staklo – ukupno prijavljeno Fondu i Ekopak-u	15.250	14.291	
	- Prema Izvještaju plasir količ u FBiH dostavl. Fondu	3.069	1.810	
	- Prema Izvješt. plasir količ u BiH dostavl. Ekopak-u	12.181	12.481	
8.	Onečišćena ambalaža – ukupno prijavljeno Fondu i Ekopak-u	0	145	
	- Prema Izvještaju plasir količ u FBiH dostavl. Fondu	0	51	
	- Prema Izvješt. plasir količ u BiH dostavl. Ekopak-u	0	94	
	UKUPNO – prijavljeno: Fondu i Ekopak-u	61.070	63.824	
	- Prema Izvještaju plasir količ u FBiH dostavl. Fondu	17.744	11.961	
	- Prema Izvješt. plasir količ u BiH dostavl. Ekopak-u	43.326	51.863	
	- Ukupno reciklirano- Ekopak	3.500	7.063	

Kako se iz prethodnog tabelarnog pregleda vidi, u operator sistema Ekopak prijavljeno je 81,2% ambalažnog otpada, tako da se i u budućnosti očekuje smanjenje priliva u Fond po osnovu posebnih naknada, što posljedično znači da se u budućnosti od Fonda mogu očekivati minimalna sredstva za ulaganja u sistem upravljanja otpadom.

Ukupno obračunate, naplaćene i uložene naknade prema Pravilniku o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom mogu se sagledati iz sljedećeg tabelarnog pregleda:

Tabela 17.

R. br.	Obračunata naknada	2012 KM	2013 KM	2014 KM
1.	Obračunata naknada od strane Fonda	549.228	716.141	
1a	Ukupno uloženo u zbrinjavanje od strane Fonda	0	500.000	
2.	Obračunata naknada od strane Ekopak-a	1.191.720	1.462.979	
2a	Ukupno uloženo u zbrinjavanje od strane Ekopak-a	0	228.985	

Sredstva prikupljena u Fond po osnovu općih naknada iz 2012 godine uglavnom su iskorištena za troškove Fonda i uvođenje registra obveznika plaćanja naknada po pitanju ambalaže i ambalažnog otpada.

Fond za zaštitu okoliša Federacije FBiH je prikupljena sredstva po osnovu posebne naknade za ambalažu i ambalažni otpad iz 2013 godine u potpunosti uložio putem javnog poziva 2014/1 u izgradnju reciklažnih dvorišta i zelenih otoka u skladu sa dogovorom sa FMOIT .

Iz narednog tabelarnog pregleda mogu se sagledati ukupno ostvarene naknade po osnovu ambalaže i ambalažnog otpada u Fondu od početka primjene Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom:

Tabela 18.

R.br.	Kanton	Ukupno ostvarene naknade od ambalaže i ambalaž otpada u KM			%
		2013	2014	UKUPNO	
1	2	4	5	6	
1	Unskosanski	9.710	2.937	12.647	1,3
2	Posavski	3.246	8.167	11.413	1,1
3	Tuzlanski	63.819	61.679	125.498	12,5
4	Zeničkodobojski	42.817	44.585	87.402	8,7
5	Bosanskopodrinjski	884	0	884	0,1
6	Srednjobosanski	19.680	35.624	55.304	5,5
7	Hercegnoretvanski	56.170	61.026	117.196	11,7
8	Zapadnohercegovački	40.503	34.391	74.894	7,5
9	Kanton Sarajevo	198.368	213.432	411.800	41,2
10	Hercegbosanski	3.256	1.975	5.231	0,5
11	Brčko Distrikt	0	521	521	0,0
12	RS	25.599	73.649	99.248	9,9
	UKUPNO	464.052	537.986	1.002.038	100

U 2014 godini Fond je po javnom pozivu 2014/2 odvojio i iskoristio prikupljena sredstava po osnovu ambalaže i ambalažnog otpada za sanaciju posljedica poplava u FBiH, te je za **LOT 2. Projekti čišćenja obala vodotoka od otpada nanešenog tokom poplava** (planirano korišćenje sredstava Fonda za čišćenje obalnog pojasa vodotoka I i II kategorije od ambalažnog i drugog otpada) u iznosu od **620.000,00 KM**.

Ono što se na kraju ovog analitičkog sagledavanja primjene Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom može reći, nakon dvije godine primjene, je to da je uočeno vrlo sporo napredovanje upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom i to bez značajnih vidljivih rezultata i unaprijeđenja samog sistema u smislu ulaganja prikupljenih sredstava. Samo praćenje napredovanja sistema i rezultata je otežano ili čak nemoguće bez baze podataka postojećeg stanja i praćenja benefita ulaganja u sistem. Pored ne postojanja baze podataka upravljanja otpadom na nivou Federacije BiH, dio općina i kantona još uvijek nema planove upravljanja otpadom, nema pokriveno organizovanim prikupljanje otpada dio teritorija kantona i/ili općina, nema razvijenu infrastrukturu i riješen problem regionalnih sanitarnih deponija, nema donešene općinske odluke o selektivnom prikupljanje otpada itd. Svjestan problema sa nedostatkom podataka i informacija, Fond je po pitanju uspostavljanja sistema praćenja pravilnika koji su donešeni za posebne kategorije otpada (ambalaže i elektronski i elektronički otpad), uspostavio bazu podataka obveznika plaćanja naknada.

3.2.2.2. Primjena Pravilnika o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda („Službene novine FBiH“, br.: 87/12, i 107/14);

Aktivnosti Fonda po pitanju ovoga Pravilnika vođene su paralelno sa aktivnostima primjene Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom.

Prema Pravilniku o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda obveznici sistema upravljanja otpadom od električnih i elektronskih uređaja suproizvođači, uvoznici,

distributeri i krajnji snabdjevači koji električne i elektronske uređaje prvi put plasiraju na tržište Federacije BiH, u svrhu dalje distribucije i prodaje ili za sopstvene potrebe. Obaveza obveznika sistema je uključivanje u sistem upravljanja otpadom od električnih i elektronskih uređaja putem operatora sistema ili Fonda za zaštitu okoliša FBiH.

Električna i elektronska oprema su uređaji čiji pravilan rad ovisi od električne energije i/ili elektromagnetnog polja.

Otpad od električnih i elektronskih uređaja je otpadna oprema koja nije pogodna za dalju upotrebu.

Obaveza krajnjih korisnika je da se oprema onog trenutka kad postane otpad preda propisno ovlaštenom operatoru na dalju obradu.

Načelo na kojem je zasnovan Pravilnik je „produžena odgovornost uvoznika i proizvođača, distributera i/ili krajnjeg korisnika“ da plati naknadu za plasman električnih i elektronskih proizvoda, koji prvi put plasira na tržište FBiH daljom prodajom ili korišćenjem za vlastite potrebe, da bi za naplaćenu naknadu otpad od električnih i elektronskih proizvoda mogo biti propisno zbrinut onog trenutka kad postane otpad.

Operatori sistema imaju centralnu i glavnu ulogu u uspostavljanju, vođenju, organizovanju aktivnosti i finansiranju sistema otpada od električnih i elektronskih uređaja, samim tim imaju i najveće obaveze i odgovornosti za formiranje i vođenje sistema upravljanja otpadom od električnih i elektronskih uređaja kao i odgovornost za neispunjavanje postavljenih ciljeva.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma ima i obavezu kontrole provođenja navedenih aktivnosti izadataka datih pojedinim subjektima u sistemu.

Inspekcijски organi imaju obavezu kontrole samih obveznika plaćanja naknada i kontrolu operatere sistema. U početku uspostavljanja sistema, kao i daljem radu, vrlo je važna uloga Inspekcije, koja u koordiniranom radu sa FMOIT, Fondom i Operatorom treba da osigura da se kontinuirano smanjuje broj subjekata koji izbjegavaju obaveze i još uvijek su izvan sistema, kao i da osiguraju kontrolu prijavljenih količina.

Uloga Fonda definisana je tako da se Fondu od strane obveznika dostavljaju dva puta godišnje Izvještaji (za dva polugodišta) od strane svih obveznika koji i/ili proizvode EE uređaje i iste plasiraju na tržište FBiH. Pored toga Operator je dužan da dostavlja godišnji Izvještaj o provođenju Pravilnika i aktivnostima u proteklom periodu.

Dozvola za operatere sistema upravljanja otpadom od električnih i elektronskih uređaja su u periodu 2013-2014, od strane Ministarstva, izdate sljedećim obveznicima:

1. „ZEOS eko-sistam“ d.o .o. Sarajevo broj: UPI 04/4-23-5-50/13 AB od 21.05.2013. godine, sa dozvolom rada od 01.01.2013. godine, odnosno, od početka obračunske godine;
2. „KIM TEC ECO“ d.o o. Vitez broj: UPI 04/4-23-5-98/13-4 AB od 21.01.2014. s dozvolom od 01.01.2014. kao datumom važenja dozvole operatoru sistema.

Realizovane aktivnosti Fonda u periodu primjene Pravilnika o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda (period 2012-2014)

Uposlenici Fonda su u 2012 godini izvršili sljedeće pripreme aktivnosti:

1. Uspostavili listu potencijalnih obveznika sa pronalaženjem kontakt podataka;
2. Informirali potencijalne obveznika o stupanju na snagu Pravilnika i obaveze uključivanja u sistem upravljanja električnim i elektronskim otpadom;
3. Izradili forme izvještaja za opšte podatke i podatke o vrstama i količinama električnih i elektronskih uređaja plasiranih na tržište FBiH.

Forma Izvještaja sadrži podatke o količinama električne i elektronske opreme stavljene/plasirane na tržište FBiH. Nakon kontrole izvještaja od strane uposlenika Fonda i eventualnih konsultacija sa obveznikom, izdaje se Rješenje sa obračunom visine opće naknade i/ili opće i posebne naknade, zavisno da li je obveznik obavezu upravljanja otpadom od električnih i elektronskih uređaja prenio na operator sistema.

4. Izrada projektnog zadatka za softversko rješenje baze iz oblasti otpada i uspostavljanje softverske baze podataka.
5. Kontakti sa obveznicima radi davanja pojašnjenja i informacija (putem e-maila, web stranice Fonda i putem telefonskih poziva).
6. Obrada pristiglih Izvještaja, zahtjeva za pojašnjenja ili dopune izvještaja.
7. Izdavanje Rješenja o plaćanju opšte i/ili opšte i posebne naknade za obračunske periode.
8. Izdavanje Obavijesti kao i potvrda o izmirenju obaveza.
9. Analiza dostavljenog Izvještaja operatora sistema ZEOS eko sistem d.o.o. po pitanju provođenja
10. Formiranje drugog operatora za upravljanje otpadom od EE uređaja Kim Tec Eco d.o.o. Vitez.
11. Prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih uređaja napravljen od strane Fonda.

Rezultati provedenih pripremnih aktivnosti Fonda - period 2012-2014

Prema podacima Fonda ukupan broj prispjelih Izvještaja o plasmanu električnih i elektronskih uređaja na teritoriju FBiH za za 2012 godinu iznosi 178 Izvještaja, a za 2013 i 2014 godinu (zajedno) iznosi 759 Izvještaja.

Iz narednog tabelarnog pregleda može se sagledati broj izdatih Obavijest i Rješenja od strane Fonda:

Tabela 19.

R. br.	Pokazatelj	2013 I-VI	2013 VII-XII	2014 I-VI
1.	Broj izdatih Rješenja o opštoj naknadi za plasm. EE uređaja u FBiH	81	102	93
2.	Broj izdatih Rješenja o opš. i pos. Nakn. za plasm. EE uređ. u FBiH	85	59	24
3.	Br. Izdat Obavijesti o obavezi plaćanja koji nisu imali plasm u FBiH	109	11	59
4.	Broj Izvještaja koji čekaju dopunu ili korekciju	2	1	33
5.	Broj obveznika koji su prenijeli obavezu na operatora Zeos	90	110	112
6.	Broj obveznika koji su prenijeli obavezu na operatora KimTecEco	0	0	17

Iz prethodnog tabelarnog pregleda se može zaključiti da je zabilježen porast broja obveznika plaćanja naknada koji su se javili operaterima ili Fondu.

U narednom tabelarnom pregledu prikazan je broj komada prijavljenih i plasiranih električnih i elektronskih uređaja na teritorij FBiH:

Tabela 20.

R. br.	Plasirano električnih i elektronskih uređaja u komadima	2013 I-VII	2013 VII-XII	2014 I-VI
1.	Prijavljeno Fondu	0	1.019.546	259.115
2.	Prijavljeno Zeos-u	0	1.010.292	258.899
3.	Prijavljeno Kim Tec Eco	97.407	791.784	28.329

U narednom tabelarnom pregledu prikazan je broj prijavljenih i plasiranih električnih i elektronskih uređaja na teritorij FBiH:

Tabela 21.

R. br.	Plasirano električnih i elektronskih uređaja u kilokramima	2013 I-VII	2013 VII-XII	2014 I-VI
1.	Prijavljeno Fondu	31.894	2.764.673	1.013.826
2.	Prijavljeno Zeos-u	2.709.333	3.831.017	5.262.157
3.	Prijavljeno Kim Tec Eco	1.407.059	0	0

Iz narednog tabelarnog pregleda može se sagledati ukupan iznos naplaćenih naknada po osnovu upravljanja otpadom od električnih i elektronskih proizvoda

Tabela 22.

R.br.	Kanton	Ukupno ostvarene naknade od EE otpada u KM			%
		2013	2014	UKUPNO	
1	2	4	5	6	7
1	Unskosanski	1.259	6.455	7.714	1,1
2	Posavski	1.715	8.309	10.024	1,4
3	Tuzlanski	2.646	8.213	10.859	1,5
4	Zeničkodobojski	2.989	227	3.216	0,5
5	Bosanskopodrinjski	0	28	28	0,0
6	Srednjobosanski	722	25.024	25.746	3,6
7	Hercegneretvanski	18.274	63.349	81.623	11,4
8	Zapadnohercegovački	2.881	22.095	24.976	3,5
9	Kanton Sarajevo	83.995	431.512	515.507	72,4
10	Hercegbosanski	0	0	0	0
11	Brčko Distrikt	0	564	564	0,1
12	RS		31.704	31.704	4,5
	UKUPNO	114.481	597.480	711.961	100

Kako se iz prethodnog tabelarnog pregleda vidi najveći iznos naknada od EE otpada ostvario je Kanton Sarajevo i to 72,4% ili 515.507,00 KM.

3.2.2.3. Primjena Uredbe o naknadama za plastične kese tregerice („Službene novine FBiH“, br.: 09/14)

Donošenju same Uredbe je prethodilo istraživanje i rad Centra civilnih inicijativa (CCI) na analizi postojećih modela, njihove primjenjivosti u BiH te izrada prijedloga samog teksta Uredbe o naknadama za kese tregerice.

Prma istraživanjima CCI procijenjena mjesečna potrošnja plastičnih kesa tregerica u BiH iznosi oko 100 miliona, što bi na godišnjem nivou iznosilo 1,2 milijarde kesa.

Prema usvojenoj Uredbi obveznici su svi trgovci koji stavljaju u promet kese tregerice debljine do 20 mikrona.

Uposlenici Fonda su izvršili sljedeće pripreme aktivnosti za primjenu predmetne Uredbe:

1. Uspostavili su listu potencijalnih obveznika;
2. Izradili forme izvještaja za opšte podatke i podatke o vrstama i količinama kesa tregerica;
3. Izradili projektni zadatak za softversko rješenje baze iz oblasti otpada (kese tregerice) i uspostavili softversku bazu podataka;
4. Kontaktirali sa obveznicima radi davanja pojašnjenja i informacija (putem e-maila, web stranice Fonda i putem telefonskih poziva).

Realizovane aktivnosti Fonda u periodu primjene Uredbe o naknadama za plastične kese tregerice

S obzirom da ne postoji informacioni sistem i baza podataka u kojoj se mogu provjeriti količine kesa koje su uvezene od strane uvoznika kesa i proizvedene od strane proizvođača kesa, te količine kesa prodane od strane istih na tržištu BiH, ne postoje stvarni podaci, sa kojima bi se mogli uporediti podaci Fonda sa podacima CCI-a.

Iz narednog tabelarnog pregleda može se sagledati broj procijenjenih i prijavljenih kesa koje su plasirane na području FBiH:

Tabela 23.

R. br.	Pokazatelj: broj kesa tregerica	2014 I-VI
1.	Procijenjeni broj kesa koji se plasira na području BiH	600.000.000
2.	Procijenjeni broj kesa koji se plasira na području FBiH (60%)	360.000.000
3.	Prijavljeni broj kesa uključujući i kese za rifuzne materijala	32.393.381
4.	Broj kesa koje podliježu plaćanju naknade	5.675.283
5.	Broj kesa koje NE podliježu plaćanju naknade (prijavljene rifuzne kese)	21.006.846

Ukupno prikupljena sredstva u Fond po osnovu Uredbe o naknadama za plastične kese tregerice za 2014 godinu iznose 297.968,00 KM. Sva prikupljena sredstva po osnovu naknada zasnovana su na principu „zagađivač plaća“ i prema Zakonu o Fondu raspoređuju se 70% za kantonima za „uklanjanje“, a 30% za projekte uklanjanja kesa tregerica od strane Fonda.

Tabela 24.

R.br.	Kanton	Ukupno ostv. naknada od kesa tregerica		%
		2014	UKUPNO	
1	2	5	6	
1	Unskosanski	29.899	29.899	10,3
2	Posavski	9.366	9.366	3,2
3	Tuzlanski	80.282	80.282	27,6
4	Zeničkodobojski	34.655	34.655	11,9
5	Bosanskopodrinjski	6.457	6.457	2,2
6	Srednjobosanski	16.083	16.083	5,5
7	Hercegneretvanski	31.933	31.933	11,0
8	Zapadnohercegovački	7.063	7.063	2,4
9	Kanton Sarajevo	73.694	73.694	25,3
10	Hercegbosanski	1.323	1.323	0,6
11	Kamate-kaznene		0	
12	Brčko Distrikt		0	0,0
13	RS		0	0,0
	UKUPNO	290.755	290.755	100

Obaveze i odgovornosti Fonda po pitanju ove Uredbe su slične kao i za dva prethodno pomenuta pravilnika za posebne kategorije otpada, kada govorimo o bazama podataka i informacijama, ali veće i ozbiljnije po pitanju prikupljanja sredstava i njihove raspodjele..

Prema pravilnicima o ambalaži i EE uređajima, težište je stavljeno na operatere sistema koji su okosnica cijelog sistema tj. oni ga grade, šire, prate, finansiraju cijeli sistem i odgovorni su za njegovo funkcionisanje te o tome izvještavaju Fond i Ministarstvo okoliša i turizma FBiH.

U Uredbi za kesa tregerice ideja samog sistema i osnova za obračun naknade nije ista. Razlog usvajanja Uredbe nije prikupljanje sredstava i ulaganje u sistem upravljanja otpadom već smanjenje korišćenja kesa tregerica u svakodnevnoj upotrebi.

3.2.2.4. Uspostava informacionog sistema i baze podataka upravljanja otpadom

Jedan od ključnih problema i prioriteta broj jedan za za rješavanje u oblasti upravljanja otpadom je nepostojanje jedinstvenog informacionog sistema i baze podataka, koje bi pored podataka o potencijalnim obveznicima plaćanja naknade po posebnim kategorijama otpada uključio podatke o svim ostalim subjektima sistema upravljanja otpadom (ovlašteni sakupljači, recikleri i sl.) na svim nivoima vlasti (kantoni i općine naručito).

Još jedan razloga za neophodnost baza podataka jeste praćenje uloženi sredstava, odnosno benefita, koji proističu ulaganjem prikupljenih sredstava po posebnim vrstama otpada u poboljšanje cjelokupnog sistema.

Cilj Fonda je uspostavljanje informacione baze podataka koja će sadržavati:

- a) Sve relevantne podatke o trenutnom stanju u oblasti otpada,
- b) Pregled do sada poduzetih aktivnosti,

- c) Pregled svih subjekata uključenih u sistem upravljanja otpadom na federalnom, kantonalnim i općinskim nivoima, te kao krajnji cilj
- d) Praćenje ulaganja prikupljenih sredstava i direktne benefite projekata realizovanih putem Fonda od sredstava prikupljenih za posebne kategorije otpada.

Stoga su dodatne aktivnosti Fonda po pitanju prikupljanja podataka vezano za sistem upravljanja otpadom na nivou Federacije, kantona i općina počele krajem 2012., i početkom 2013. godine. Ovo se odnosi na izradu i slanje Anketnih upitnika osmišljenih za pet kategorija subjekata, učesnika u sistemu otpadom, i to: kantonalna ministarstva, općine, javna komunalna preduzeća, privatna komunalna preduzeća i deponije.

Podaci se odnose na:

- stanje deponija,
- postojanje divljih deponija,
- broj reciklažera i reciklažnih dvorišta,
- zelenih ostrva,
- subjektima u čijoj su nadležnosti aktivnosti upravljanja otpadom,
- stanje građanske svijesti,
- aktivnosti subjekata po pitanju buđenja svijesti o zaštiti okoliša,
- postojanje nepostojanja planova upravljanja otpadom.

S obzirom da Fond nije institucija kojoj je data zadaća prikupljanja ove vrste podataka, ali ih je prepoznao kao nužne potrebne za pravilno praćenje i implementaciju prikupljenih sredstava, odaziv učesnika je bio izuzetno dobar.

Prema dostavljenim informacijama mogu se izvući neki osnovni zaključci od kojih su, u ovom kontekstu, najinteresantniji slijedeći:

- Samo u jednom kantonu (Zeničko-dobojski) ima urađen Plan upravljanja otpadom (dok su u izradi u Kantonu Sarajevo, Unsko-sanskom kantonu i Srednjo-bosanskom kantonu);
- 19 općina je navelo da imaju urađen ili je u izradi Plan upravljanja otpadom;
- Gotovo svi su naveli da od rezultata analize iz Planova upravljanja će i proisteći i planiranje reciklažnih dvorišta i zelenih otoka, a za šta će biti potrebno osigurati sredstva;
- Samo dio kantona je poslao podatke o registriranim, ovlaštenim sakupljačima dok su samo Sarajevo i Tuzla dostavili podatke o vrstama i količinama sakupljenog zbrinutog otpada, gdje se misli prvenstveno na posebne kategorije otpada.
- Prema podacima JKP, evidentno je da su ista slabo organizirana i opremljena kada je u pitanju selektivno prikupljanje otpada;
- Prema podacima kantona, na teritoriji FBiH ne registrovana 801 „divlja“ deponija, a za njih 216 iskazana urgencija za hitnu sanaciju.

3.2.3. Primjena Uredbe o vrstama naknada i kriterijumima za obračun naknada za zagađivače zraka („Sl. novine FBiH“, broj 66/11 i 107/14).

Zakon o zaštiti zraka FBiH („Sl. novine F BiH“, broj 33/03) ističe u osnovnim odredbama načelo „zagađivač plaća“ kao jedno od osnovnih principa kod provođenja mjera za sprečavanje ili smanjenje emisije u zrak prouzrokovanih ljudskim aktivnostima.

Nadalje Strategija zaštite zraka okoliša definira i potvrđuje kao jedan od osnovnih ekonomskih instrumenata zaštite zraka i uvođenje naknade za emisije zagađujućih materija u zrak. U tom smislu, na osnovu člana 21.stav. Zakona o Fondu za zaštitu okoliša („Sl. novine FBiH“, br. 33/03), Vlada Federacije FBiH donosi **Uredbu o vrstama naknada i kriterijumima za obračun naknada za zagađivače zraka („Sl. novine FBiH“, broj 66/11 i 107/14).**

Obveznici plaćanja naknade za emisije u okoliš su sva pravna lica koja u okviru svoje djelatnosti imaju, u toku jedne kalendarske godine, godišnje emisije u količinama koje su definisane članom 8. Uredbe, to jest „više od 1 tone godišnje SO₂ i/ili NO₂ ili 10 kilograma čvrstih čestica (prašine“.

SO₂ je Sumporov dioksid koji nastaje sagorijevanjem fosilnih goriva koja sadrže sumpor pa su najveći izvor njegovih emisija upravo antropogene aktivnosti. U atmosferi se veže za vodu i vraća se na zemlju u obliku kiselih kiša koje štetno djeluje na biljni i životinjski svijet a taloženjem u tlu uzrokuje zakiseljavanje. Sastojak je gradskog smoga tokom zimskih mjeseci, a kod ljudi može uzrokovati zdravstvene probleme disajnog sustava.

NO₂ je Natrijum dioksid koji uglavnom potiče izgaranjem tekućih goriva, te najveći udio u ukupnoj emisiji NO₂ ima cestovni saobraćaj. Putem disajnih puteva uzrokuje iritaciju i oštećenje tkiva te smanjuje imunitet organizma. Isto tako doprinosi zakiseljavanju, eutrofikaciji te stvaranju smoga.

PM su Čvrste čestice koje u najvećoj mjeri nastaju izgaranjem krutih i tekućih goriva u stacioniranim i pokretnim izvorima. Čestice predstavljaju kompleksnu smjesu organskih i neorganskih supstanci (uglikovodika, metalnih oksida, kancerogena i dr.) prečnika manjeg od 10 um koje u disajnim putevima uzrokuju upalne promjene i time smanjuju otpornost na alergije i infekcije kod ljudi.

Naknada se obračunava uz pomoć **Korektivnih podsticajnih koeficijenata** koji se odnose na količinu i porijeklo emisije kao i na način monitoringa emisije i usklađenosti sa propisanim graničnim vrijednostima emisije.

Od stupanja na snagu Uredbe, naknade za jednu tonu emisije SO₂-Sumpor dioksida iznosi 38 KM, za jednu tonu NO₂-Natrijum oksida (dušičnog oksida) 36 KM, za jednu tonu čvrstih čestica (prašine) 170 KM, te primjenjujući spomenuti emisioni faktor za jednu tonu čvrstih čestica (prašine) iz asfaltnih baza 2350 KM/t.

Iznosi jedinične naknade (po toni emisije na godinu) će se usklađivati svake tri godine u skladu sa ekonomskom parametrima u zemlji i okruženju, počevši od 2014. Godine obračunskog perioda.

Način i rokovi plaćanja ukupne naknade za zagađivače zraka utvrđuju se Rješenjem Fonda za zaštitu okoliša FBiH u skladu sa **Pravilnikom o načinu obračunavanja i plaćanja, te**

rokovima obračunavanja i plaćanja naknada za zagađivače zraka („Sl. novine F BiH“, broj 79/11)

Aktivnosti Fonda vezane za uvođenje naknade za zagađivače zraka

Do momenta uspostave i operativnog funkcionisanja Registra zagađivača zraka i zagađivanja u Federaciji BiH, obveznici su zakonski dužni da svoje izvještaje o godišnjim emisijama zagađujućih materija do 30.06. tekuće godine za prethodnu godinu, osim u FMOIT dostave i Fondu. Na osnovu **Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja registra obveznika plaćanje naknade za zagađivače zraka** („Sl. novine FBiH“, br. 33/03), a na temelju dobijenih rješenja i primljenih izvještaja, Fond je formirao elektronski registar obveznika plaćanja naknade za zagađivanje zraka koji osim podataka definiranih Pravilnikom sadrži i detalje iz izvještaja predmet (potrebne za vjelovito sagledavanje emisija pojedinog privrednog subjekta. Tokom tri godine provođenja Uredbe obrađeno je ukupno 881 predmet i to:

Tabela 25.

R. br.	Obrađeno predmeta od zagađivača zraka	2011	2012	2013	2014	Ukupno
1.	Obrađeno predmeta (zaprimlj. izvještaja)	305	289	255		881

Kao i prethodnih godina, a prema prelaznim odredbama Uredbe, potencijalni obveznici svoje izvještaje o godišnjim emisijama osim u FMOIT šalju i u FZOFBiH. Uglavnom se radi o izvornim izvještajima o mjerenju emisija na stacioniranim izvorima emisija SO₂ i NO₂ i čvrstih čestica (u njima stoji podatak o pojedinačnim ispustima i njihovim karakteristikama dok je u Registru postrojenja i zagađivanja podatak kumulativan i u mnogim dijelovima se ne može provjeriti).

Iznimka su asfaltne baze koje šalju-izvještavaju (potpisanim izjavama) o količini proizvedenog asfalta u obračunskoj godini, koji je, uz emisijski faktor osnova za obračun naknade.

Upoređujući bazu zagađivača zraka Fonda sa podacima o izdatim okolinskim dozvolama na nivou FBiH uočava se kako su gotovo svi značajniji zagađivači zraka (njih oko 87 u odnosu na oko 800 izdatih okolinskih dozvola na nivou BiH) uvedeni u sistem plaćanja naknade za zagađivače zraka.

Takođe se uočava da je samo mali broj obveznika njih 6% ili (2 obveznika), kojima je izdato rješenje o plaćanju naknade za zagađivanje zraka, odgovorno za procenat od ukupno 81% ukupno obračunate naknade, odnosno, ista se odnosi na njih, a to su Termoelektrana Tuzla i Termoelektrana Kakanj.

Što se tiče karakterizacije emisija pojedinih zagađujućih materija, a na osnovu izvještaja i mjerenja, može se uočiti povećanje emisije SO₂ termoenergetskih objekata, kad su TE radile u punom kapacitetu, bez provedenih mjera za smanjenje koncentracije SO₂.

Količina emitiranog NO₂ iz energetske industrije neznatno je veća, a emisija čvrstih čestica značajno je smanjena, radi poduzetih mjera na blokovima. Manj stacionirani izvori imaju slične trendove emisija.

Na osnovu primljenih izvještaja i izdatih rješenja i Fond vodi elektronski registar obveznika plaćanja naknade za zagađivanje zraka a sve prema Pravilniku o sadržaju, načinu i rokovima za zagađivače zrak („Sl. novine FBiH“, br. 56/12).

U 2014 godini pokrenute su aktivnosti koje će omogućiti da registar, u predviđenom dijelu, postane javan.

Intenzivne aktivnosti provode se i na izradi **Uputstava za proračun godišnjih emisija zagađujućih materija** koje su predmet Uredbe o vrstama naknada i kriterijumima za obračun naknada za zagađivače zraka („Sl. novine FBiH“, broj 66/11 i 107/14), kao i Pravilnika o monitoringu zagađujućih materija u zrak („Sl. novine FBiH“, br. 9/04).

Prema Zakonu o Fondu, 70% od ukupno naplaćenog iznosa naknade proslijeđeno je pripadajućim kantonima koji su bili dužni namjenski utrošiti sredstva u projekte zaštite i poboljšanje kvaliteta zraka u kantonima.

Iznosi ukupno ostvarenih naknada od zagađivača zraka mogu se sagledati iz sljedećeg pregleda:

Tabela 26.

R.br.	Kanton	Ukupno ostvarene naknade od zagađivača zraka u KM				%
		2012	2013	2014	UKUPNO	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Unskosanski	4.047	10.102	15.832	29.981	0,2
2.	Posavski	0	0	0	0	0,0
3.	Tuzlanski	1.613.141	2.308.821	2.503.395	6.425.357	38,9
4.	Zeničkodobojski	2.174.903	4.331.358	3.262.387	9.768.648	59,2
5.	Bosanskopodrinjski	153	1.237	1.077	2.467	0,1
6.	Srednjobosanski	2.551	11.110	30.122	43.783	0,3
7.	Hercegneretvanski	29.993	42.269	32.341	104.603	0,7
8.	Zapadnohercegovački	5.199	1.646	9.305	16.150	0,1
9.	Kanton Sarajevo	11.482	37.184	29.962	78.628	0,4
10.	Hercegbosanski	0	3.047	12.996	16.043	0,1
	UKUPNO	3.841.469	6.746.774	5.897.417	16.485.660	100

Najveći iznosi naknada prikupljeni su od Zeničko-dobojskog i Tuzlanskog kantona, jer su najveći stacionirani zagađivači zraka u smislu tri navedene zagađujuće materije u tim kantonima. Ti zagađivači su TE Kakanj, TE Tuzla i Arcelor Mittal Zenica.

3.2.4. Naknade za okoliš koje se plaćaju primjenom Uredbe o posebnim naknadama za okoliš pri registraciji motornih vozila („Sl. novine F BiH“, broj 14/11)

Prema podacima o stanju okoliša u FBiH, kao i podacima iz EU, motorna vozila (pretežno ona sa dizel motorima) su jedan od glavnih izvora zagađenja lebdećim česticama u urbanim sredinama (pored termoelektrana, loženja drveta i uglja u individualnim ložištima i toplinama, šumskih požara, spaljivanja poljoprivrednih površina, nekih industrijskih procesa i svih ostalih procesa sagorijevanja).

Pod posebnom naknadom za okoliš na vozila na motorni pogon, a prema **Uredbi** razumijeva se **naknada koju plaćaju prave i fizičke osobe vlasnici ili ovlaštenici prava na vozilima na motorni pogon**. Posebna naknada plaća se prilikom registracije vozila, odnosno pri ovjeri tehničke ispravnosti vozila. Ista se određuje i plaća prema vrsti vozila, vrsti motora i pogonskog goriva, radnoj zapremini motora ili snazi motora i starosti vozila.

S ciljem unapređenja stanja okoliša iz oblasti zaštite i monitoringa kvaliteta zraka na području Federacije BiH, Fond je sufinansirao projekte iz ove oblasti putem Javnih poziva u 2012., 2013. i 2014. godini sredstvima koja su ostvarena kako slijedi:

Tabela 27.

R.br.	Kanton	Ukupno ostvarene naknade po osnovu registracije motornih vozila u KM					%
		2011	2012	2013	2014	UKUPNO	
1	2	3	4	5	6	7	
1	Unskosanski	612.450	1.010.536	1.259.785	1.347.698	4.230.469	9,4
2	Posavski	146.697	227.761	223.667	240.163	838.288	1,9
3	Tuzlanski	1.227.992	2.105.066	2.692.666	2.895.813	8.921.537	19,7
4	Zeničkodobojski	982.974	1.639.341	2.081.922	2.266.967	6.971.204	15,5
5	Bosanskopodrinjski	63.678	110.626	142.291	155.369	471.964	1,0
6	Srednjobosanski	704.124	1.091.923	1.403.836	1.568.290	4.768.173	10,5
7	Hercegneretvanski	844.754	1.343.237	1.616.604	1.725.098	5.529.693	12,2
8	Zapadnohercegovački	198.327	682.026	863.040	937.052	2.680.445	5,9
9	Kanton Sarajevo	1.417.652	2.470.092	2.868.712	3.020.091	9.776.547	21,6
10	Hercegbosanski	140.312	300.079	303.646	306.936	1.050.973	2,3
	UKUPNO	6.338.960	10.980.687	13.456.169	14.463.477	45.239.293	100

Sredstva prikupljena po osnovu naknade za zagađivače zraka i po osnovu naknade za okoliš za motorna vozila, koja nakon raspodjele po principu (70% kantonima a, 30% Fondu), Fond plasira putem Javnih konkursa za korišćenje sredstava FZO FBiH za realizaciju programa, projekata i sličnih aktivnosti iz područja zaštite okoliša i to za finansiranje studija i projekata smanjenja emisija stakleničkih plinova, te ublažavanja klimatskih promjena i zaštite ozonskog omotača.

3.2.5. PROGRAMI ENERGETSKE EFIKASNOSTI (EE)

Bosna i Hercegovina kao članica Energetske zajednice, ima zadatak da usvoji i implementira zakonske i podzakonske akte u skladu sa evropskim direktivama u oblasti energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, te oformi institucije koje će ih sprovoditi.

Ključni dokumenti iz oblasti energetske efikasnosti u okviru legislative Evropske zajednice su:

Direktiva 2006/32/EC,
 Direktiva 2010/31/EC,
 Direktiva 2010/30/EC,
 Direktiva 2009/28/EC.

Jedan od zahtijeva pomenutih direktiva je da se politika energetske efikasnosti provodi putem nacionalnih akcionih planova energetske efikasnosti. Stoga je urađen nacrt prvog NEEAP-a, definisan za period od 9 godina (2010-2018). Cilj plana je smanjenje potrošnje energije za 9% do 2018. godine, u okviru strategije EU 20 20 20 do 2020. godine (20% povećanje energetske efikasnosti, 20% učešće obnovljivih izvora energije i smanjenje emisije stakleničkih plinova za 20%).

Međutim, osim akcionog plana za BiH, potrebno je izraditi i akcione planove energetske efikasnosti (EEAP) na nivou entiteta, kantona, jedinica lokalnih samouprava i javnih institucija, te za velike potrošače, koji će se međusobno usklađivati i izvještavati.

Takođe, F BiH dužna je izraditi sve zakonske I podzakonske akte koji se tiču prostornog planiranja, građenja, energetske efikasnosti I obnovljivih izvora energije.

Institucionalni okvir za energetske efikasnost u F BiH uključuje dva ključna ministarstava: Federalno ministarstvo energije, rudarstva I industrije I Federalno ministarstvo prostornog uređenja. Vrlo značajna institucija za energetske efikasnost u F BiH je Fond za zaštitu okoliša F BiH.

Fond je osnovan radi finansiranja pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja okoliša, te u području energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije, i kao takav predstavlja značajnu institucionalnu i finansijsku podršku provođenju projekata EE u F BiH.

Najveće prepreke poboljšanju energetske efikasnosti su nedostatak sistemskog pristupa i zakonske regulative, nedostatak finansijskih sredstava i savremenih saznanja iz ove oblasti, nejasne administrativne procedure, te neefikasna razmjena informacija između vlasti, investitora i javnosti.

Ukoliko se očekuje primjena ključnih EU direktiva kroz domaću primarnu i sekundarnu legislative iz oblasti EE i OIE, od suštinske je važnosti da niži nivoi vlasti razumiju obaveze BiH u vezi sa ciljanim uštedama, posebno ciljeve u vezi sa javnim objektima, te da razviju kapacitete donosioca odluka za upravljanje energijom unutar njihove nadležnosti.

Međutim, iako energetska efikasnost nije zauzela adekvatno mjesto u energetske politici, u Federaciji Bosne i Hercegovine počeli su se implementirati projekti iz ove oblasti. Pri tome, jako je bitno sagledati **sector zgradarstva** koji je najveći potrošač energije u našoj zemlji.

3.2.5.1. Aktivnosti Fonda

Kako bi se pomoglo ostvarenju ciljeva održivog energetske razvoja i ispunjenje međunarodnih obaveza Bosne I Hercegovine, te obaveza iz Zakona o Fondu I pripremi za izvršenje obaveza iz nadolazećeg Zakona o energetske efikasnosti FBiH, u junu 2013. Godine oformljen je u Fondu Sektor za energetske efikasnost unutar Fonda za zaštitu okoliša F BiH, koji ima za cilj da podstiče, finansira i implementira projekte energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije unutar FBiH.

S tim u vezi, Fond za zaštitu okoliša F BiH je putem sektora za energetske efikasnost kao prvu aktivnost pokrenuo **formiranje baze javnih objekata** u cilju identifikacije potencijelnih projekata za uštedu energije. Kako bi se ostvarilo kontinuirano prikupljanje podataka, objavljen je **Stalni javni oglas za prikupljanje podataka**, koji je namijenjen svim organima lokalne i kantonalne samouprave koji u svom vlasništvu imaju javne nestambene objekte kojima gospodare.

Međutim, da bi se razvio jasno strukturiran i unificiran sistem za praćenje i izvještavanje o potrošnji energije (što se nadolazećim Zakonom o EE i predviđa) i osiguralo dugoročno održivo upravljanje energijom u javnim objektima u F BiH, potrebno je razviti i sprovesti program šireg raspona za jačanje kapaciteta za cijelu F BiH uz pomoć međunarodne zajednice.

3.2.5.2. Saradnja sa razvojnim programom Ujedinjenih Nacija (UNDP), Planiranje aktivnost Fonda u provođenju politike energetske efikasnosti kroz GED

GREEN ECONOMIC DEVELOPMENT PROJECT u priodu 2014.-2018. godina

U svrhu institucijskog jačanja i unaprijeđenja znanja uposlenika Fonda, institucionalizacija upravljanja energijom, troškovima i emisijama javnih objekata F BiH, te pomoći u implementaciji infrastrukturnih mjera energetske efikasnosti javnih objekata u F BiH, 2013. godine potpisan je Sporazum o dugoročnoj saradnji između Razvojnog programa Ujedinjenih naroda (UNDP) i Fonda za zaštitu okoliša F BiH.

Zajednički cilj partnera u sporazumu jeste da se Fondu pomogne da unaprijedi svoj položaj i aktivnost u segment prikupljanje i plasmana sredstava, sa ciljem da se u BiH unaprijedi finansijska baza za provođenje projekata koji nose ekonomski razvoj, ali istovremeno obraćaju dužnu pažnju na aspekte zaštite, očuvanja i unapređenja okoliša.

Na osnovu Sporazuma sačinjen je GED Program pod nazivom “**Jačanje kapaciteta i smanjenje troškova korisnika javnih objekata FBiH kroz povećanje energetske efikasnosti, racionalno upravljanje energijom i smanjenje emisije u zrak**”. Program obuhvata period od 5 godina, te predviđa niz aktivnosti iz oblasti energetske efikasnosti, gdje su Fond i UNDP sufinansijeri u projektu, a krajnji korisnik sredstava je lokalna zajednica na teritoriju F BiH.

Svrha petogodišnjeg Programa u saradnji sa UNDP-om “Jačanje kapaciteta i smanjenje troškova korisnika javnih objekata FBiH kroz povećanje energetske efikasnosti, racionalno upravljanje energijom i smanjenjem emisije u zrak” je stvaranje suštinskih operativnih uslova i mehanizama za provođenje međunarodnih obaveza BiH, te osiguranje provođenja i primjene EU direktiva iz oblasti energetske efikasnosti u FBiH uz jačanje kapaciteta institucija za provođenje EE projekata, gdje je sveobuhvatni cilj kreiranje ambijenta povoljnog za investiranje u povećanje EE u FBiH, a suštinski ciljevi su ostvarenje novčanih ušteda budžetskih korisnika i zapošljavanje domaće radne snage.

3.2.5.3. Pregled programskih aktivnosti u 2014. godini

Saradnja Fonda i UNDP-a ima za cilj dugoročnu i održivu izgradnju i jačanje kapaciteta Fonda, što će omogućiti Fondu da još bolje ispunjava svoju osnovnu ulogu i tako značajno doprinese unapređenju stanja životne sredine u FBiH. Ovaj Program predviđa niz aktivnosti koje vode ka sistemskom upravljanju projekata povećanja energetske efikasnosti, kao i vrlo aktivno finansijsko učešće krajnjih korisnika na principu udruživanja sredstava, a sve u svrhu implementacije što većeg broja mjera EE, odnosno za što više objekata.

Za realizaciju Programa “**Jačanje kapaciteta i smanjenje troškova korisnika javnih objekata FBiH kroz povećanje energetske efikasnosti, racionalno upravljanje energijom i smanjenjem emisije u zrak**” u 2014. Godini ugovorena su sredstava u ukupnoj vrijednosti od 3.590.000,00 KM, od čega je učešće Fonda u iznosu 1.445.000,00 KM, a UNDP-a 2.145.000,00KM.

U 2014. godini realizovane su sljedeće aktivnosti:

3.2.5.4. Implementacija ISGE/EMIS u 500 javnih objekata u FBiH

Fond za zaštitu okoliša FBiH, kao jedna od vodećih institucija iz oblasti energetske efikasnosti u FBiH, ima obavezu da pomaže bržem i kvalitetnijem razvoju informacionog sistema, odnosno nadolazećem Zakonu o energetske efikasnosti u FBiH (usvojen na Vladi 12.06.2014. godine) Fondu se nalaže uspostava i vođenje informacionog sistema

energetske efikasnosti. Svi javni nestambeni objekti, površine preko 500 m², imaće obavezu praćenja potrošnje energije i o tome izvještavati Fond.

Fond je objavio Stalni javni oglas, za formiranje baze podataka javnih objekata u cilju identifikacije potencijalnih objekata za uštedu energije. Poziv je objavljen od mjeseca maja 2013. godine, a namijenjen je svim organima lokalne i kantonalne samouprave koji u svom vlasništvu imaju javne nestambene objekte.

Svrha Javnog poziva je kontinuirano prikupljenje i analiza relevantnih podataka svih javnih objekata u nadležnosti lokalne i kantonalne uprave na teritoriji Federacije BiH i njihovoj energetske potrošnji, koji će biti osnov da se izvrši evolucija i odaberu objekti-projekti na kojima će se vršiti detaljni energetske pregledi, te provoditi mjere energetske efikasnosti. Kroz ovu aktivnost Fond je uspješno uspostavio kontinuitet punjenja baze podataka na način da su svi budžetski potrošači na svim nivoima vlasti pozvani da prijave svoje objekte javne potrošnje.

Od sredine 2013. godine do kraja 2014. godine Fond i UNDP su zajedničkim aktivnostima unijeli preko 500 objekata površine preko 500 m² u sortware EMIS. SA svakom godinom očekuje se da se ovaj broj značajno povećava. Sveukupni rezultat je da će nakon 5 godina kompletan sortware i svi do tad unešeni podaci preći u trajno vlasništvo Fonda.

Cilj prve aktivnosti je da se kroz izvjesno vrijeme dobije stvarna slika postojećeg stanja u smislu građevinskih i energetske karakteristika svih javnih objekata, te sačini „nulto“ stanje kako bi se mogli pratiti očekivani ciljevi i vršiti monitoring nad ispunjenjem istih.

3.2.5.5. Izrada Studije stanja energetske efikasnosti 500 javnih objekata FBiH

Studija stanja energetske efikasnosti 500 javnih objekata FBiH komplementarna je sa implementacijom ISGE/EMIS koji se implementira ovim projektom. Koristeći metodologiju „Walk through audit“ svih 500 objekata će biti obrađeno i analizirano kroz jednu jedinstvenu Studiju koja će pored pojedinačnih procjena za svaki objekat pružiti i analizu svih objekata zajedno, prema vrsti energije te sektorski (obrazovne institucije, zdravstvene itd.). Studija će ovim pristupom omogućiti da se dobije „šira slika“ stanja i potencijala za unaprijeđenje po obrađenim sektorima, te uz EMIS daje nadopunjujuću podlogu za provođenje detaljnih energetske audita. Cilj Studije je da sagleda finansijske i okolinske mogućnosti u sektoru javnih objekata, ukaže na mogućnosti smanjenja javnih troškova i budžeta javnih institucija i na isplativost ulaganja u mjere energetske efikasnosti u javnim objektima. Također, ova Studija treba da stvori pretpostavke za određivanje jasnih ekonomskih kriterija pri određivanju prioriteta za provođenje mjera energetske efikasnosti.

3.2.5.6. Provedene infrastrukturne mjere povećanja energetske efikasnosti za 4 odabrana objekata u 2013. godini u sklopu iste aktivnosti

Iz narednog tabelarnog pregleda može se sagledati realizovanje mjera energetske efikasnosti po pojedinim objektima i iznosima uloženi sredstava:

Tabela 28.

Naziv objekta	Realizovane mjere EE	Vrijednost investicije	Fond/UNDP (KM)	Sufinansiranje (KM)
1	2	3	4	5
Dječije obdanište I dom učenika Bosanska Krupa	Zamjena stolarije; Termoizolacija fasade; Termoizolacija podaprema negrijanom prostoru; Zamjena kotla energenta; Ugradnja termostat ventila;	125.769	98.769	27.000
O.Š. Rapatnica, Srebrenik	Termoizolacija fasade; Termoizolacija stropa; Zamjena stolarije 70%;	144.616	94.616	50.000

	Zamjena rasvjete.			
JU Los Rosales, Mostar	Modernizacija kotlovnice uz zadržavanje stare na lož ulje; Zamjena stolarije; Ugradnja termostat ventila.	156.088	146.088	10.000
Bolnica Dr. Fra. Mato Nikolić Nova Bila	Modernizacija kotlovnice uz zadržavanje stare na lož ulje; Zamjena stolarije;	168.095	128.095	40.000
***	UKUPNO	594.568	467.568	127.000

3.2.5.7. Implementacija infrastrukturnih mjera energetske efikasnosti u 5 javnih objekata FBiH

Nakon sumiranja rezultata iz provedenih detaljnih audita u identificiranim objektima sa najvećim potencijalima za uštedu energije, uradio se prijedlog njihovog rangiranja uzimajući u obzir unaprijed definisane kriterije i to:

- Period povrata investicije;
- Uštede u energiji sa svakom investiranom konvertibilnom markom kWh/KM;
- Smanjenje emisije CO₂ sa svakom investiranom konvertibilnom markom kgCO₂/KM;
- Raspoloživ iznos za sufinansiranje mjera EE;
- Veličina ukupne investicije potrebne za realizaciju identificiranih mjera poboljšanja EE, te
- Društveno-socijalni faktor neophodnosti investiranja.

Sačinjenu rang listu na osnovu svih navedenih kriterija usvojili su predstavnici Fonda i UNDP-a, te je u okviru planiranih aktivnosti, od ukupno 37 objekata odabrano 5 (umjesto planiranih 4) sa najvećim opravdanjem za investiranje u mjere povećanja energetske efikasnosti. Odabrani su sljedeći objekti:

1. Prva O.Š. Široki Brijeg, Hercegovačkoneretvanski kanton;
2. O.Š. Aleksa Šantić, Sarajevo, Kanton Sarajevo;
3. O.Š. Lukavac, mjesto Lukavac, Tuzlanski kanton;
4. O.Š. Duboki Potok, Srebrenik, Tuzlanski kanton i
5. O.Š. Hasan Kikić, Olovo, Zeničkodobojski kanton.

Prva O.Š. Široki Brijeg Hercegovačkoneretvanski kanton

Projektom su predložene sljedeće mjere energetske efikasnosti:

1. Zamjena vanjske stolarije;
2. Postavljanje termoizolacije na fasadi;
3. Zamjena rasvjete;
4. Zamjena kotla i energenta;
5. Ugradnja ventila na radijatore sa termostatskim glavama.

Ukupan iznos investicionih troškova projekta iznosi 351.143,00 KM (bez PDV-a). Udio sredstava za sufinansiranje realizacije identificiranih mjera poboljšanja EE opd strane

korisnika iznosi 207.706,00 KM (59% od ukupno potrebne investicije za energetske sanaciju objekta).

Očekivane beneficije: Realizacijom projekta ostvarile bi se novčane uštede od 40.109,00 KM godišnje, a stvarni povrat investicije je manji od 16 godina. Sa svakom investiranom konvertibilnom markom ostvaruje dobitak/uštedu od 0,12 KM, dok se očekuje ukupno smanjenje emisije stakleničkih gasova u iznosu od 103 t CO₂ godišnje.

O.Š. Aleksa Šantić, Sarajevo, Kanton Sarajevo

Projektom su predložene sljedeće mjere energetske efikasnosti:

1. Sanacija i izolacija ravnog krova (mineralna vuna 20 cm);
2. Zamjena kotla I energenta (OIE, pellet);
3. Ispiranje I balansiranje sistema grijanja;
4. Zamjena sijalica sa žarnom niti sa CFL sijalicama;
5. Ugradnja senzora pokreta;
6. Ugradnja senzora dnevnog svjetla.

Ukupan iznos investicionih troškova projekta iznosi 68.021,00 KM (bez PDV-a). Udio sredstava za sufinansiranje realizacije identificiranih mjera poboljšanja EE opd strane korisnika iznosi 35.000,00 KM (51% od ukupno potrebne investicije za energetske sanaciju objekta).

Očekivane beneficije: Realizacijom projekta ostvarile bi se novčane uštede od 45.120,00 KM godišnje, a stvarni povrat investicije je manji od 2 godine. Sa svakom investiranom konvertibilnom markom ostvaruje dobitak/uštedu od 5,36 KM, dok se očekuje ukupno smanjenje emisije stakleničkih gasova u iznosu od 73 t CO₂ godišnje.

O.Š. Lukavac, mjesto Lukavac, Tuzlanski kanton

Projektom su predložene sljedeće mjere energetske efikasnosti:

1. Ugradnja termoizolacije na fasadi (EPS, 10 cm);
2. Termoizolacija poda tavana (mineralna vuna, 15 cm);
3. Rekonstrukcija ravnog krova sa ugradnjom termoizolacije (EPS, 10 cm);
4. Ugradnja termoizolacije na strop negrijanog podruma (EPS, 10 cm);
5. Zamjena sijalica sa žarnom niti sa novim CFL sijalicama (25 kom);
6. Ugradnja senzora pokreta;
7. Ugradnja senzora dnevnog svjetla.
8. Ugradnja solarne led rasvjete (za jedno vanjsko rasvjetno tijelo).

Ukupan iznos investicionih troškova projekta iznosi 79.377,00 KM (bez PDV-a). Udio sredstava za sufinansiranje realizacije identificiranih mjera poboljšanja EE opd strane korisnika iznosi 40.000,00 KM (50% od ukupno potrebne investicije za energetske sanaciju objekta).

Očekivane beneficije: Realizacijom projekta ostvarile bi se novčane uštede od 11.596,00 KM godišnje, a stvarni povrat investicije je između 12 i 13 godina. Sa svakom investiranom konvertibilnom markom ostvaruje dobitak/uštedu od 0,34 KM, dok se očekuje ukupno smanjenje emisije stakleničkih gasova u iznosu od 95 t CO₂ godišnje.

Vlada Kantona je izdvojila objekat kao prioritetni za sanaciju šteta nastalih usljed poplava i za provođenje mjera energetske efikasnosti, te je za isti projekat sufinansirala 50 % od ukupne investicije.

Dodatni kriterij: „stepen oštećenja objekta usljed elementarnih nepogoda“ (objekat u poplavljenim područjima FBiH 2014.)

O.Š. Duboki Potok, Srebrenik, Tuzlanski kanton

Projektom su predložene sljedeće mjere energetske efikasnosti:

1. Ugradnja termoizolacije na fasadi (EPS, 10 cm);
2. Termoizolacija krova (mineralna vuna, 15 cm);
3. Zamjena vanjske stolarije;
4. Ugradnja termoizolacionih ventila (99 kom);
5. Zamjena pumpi;
6. Zamjena rasvjete (sijalice sa žarnom niti sa novim CFL sijalicama 101 kom);

Ukupan iznos investicionih troškova projekta iznosi 273.695,00 KM (bez PDV-a). Udio sredstava za sufinansiranje realizacije identificiranih mjera poboljšanja EE opd strane korisnika iznosi 132.000,00 KM (48% od ukupno potrebne investicije za energetske sanaciju objekta).

Očekivane beneficije: Realizacijom projekta ostvarile bi se novčane uštede od 14.777,00 KM godišnje, a stvarni povrat investicije je 20 godina. Sa svakom investiranom konvertibilnom markom ostvaruje dobitak/uštedu od 0,54 KM, dok se očekuje ukupno smanjenje emisije stakleničkih gasova u iznosu od 79 t CO₂ godišnje.

Vlada Kantona je izdvojila objekat kao prioritetni za sanaciju šteta nastalih usljed poplava i za provođenje mjera energetske efikasnosti, te je za isti projekat sufinansirala 50 % od ukupne investicije.

Dodatni kriterij: „stepen oštećenja objekta usljed elementarnih nepogoda“ (objekat u poplavljenim područjima FBiH 2014.)

O.Š. Hasan Kikić, Olovo, Zeničkodobojki kanton

Projektom su predložene sljedeće mjere energetske efikasnosti:

1. Ugradnja termoizolacije na fasadi (EPS, 10 cm);
2. Ugradnja termoizolacije na krovu (mineralna vuna, 15 cm);
3. Ugradnja termoizolacionih ventila na postojeća grjna tijela (76 kom);
4. Zamjena sijalica sa žarnom niti sa novim CFL sijalicama (41 kom);

Ukupan iznos investicionih troškova projekta iznosi 102.902,00 KM. GED projekat finansira puni iznos investicije.

Očekivane beneficije: Realizacijom projekta ostvarile bi se novčane uštede od 9.481,00 KM godišnje, a stvarni povrat investicije je veći od 20 godina. Sa svakom investiranom konvertibilnom markom ostvaruje dobitak/uštedu od 0,19 KM, dok se očekuje ukupno smanjenje emisije stakleničkih gasova u iznosu od 63 t CO₂ godišnje.

Vlada Kantona je izdvojila objekat kao prioritetni za sanaciju šteta nastalih usljed poplava i za provođenje mjera energetske efikasnosti, te je za isti projekat sufinansirala 50 % od ukupne investicije.

Dodatni kriterij: „Stepen oštećenja objekta usljed elementarnih nepogoda“ (objekat u poplavljenim područjima FBiH 2014.)

3.2.5.8. Implementacija infrastrukturnih mjera energetske efikasnosti u 9 javnih objekata FBiH pogođenih elementarnim nepogodama u maju mjesecu 2014. Godine

Usljed katastrofalnih poplava koje su u maju 2014. godine zadesile BiH, sredstva Fonda za dio projekata planiranih Javnim pozivom za dodjelu sredstava za rrealizaciju programa, projekata i sličnih aktivnosti iz područja zaštite okoliša za 2014. godinu (energetski auditi za javne objekte, poboljšanje energetske efikasnosti u sektoru javne rasvjete, te za samu

implementaciju mjera energetske efikasnosti u zgradarstvu), na osnovu Odluke Vlade FBiH alocirana su na sanaciju nastalih šteta na poplavljenim područjima.

Stoga je donešena Odluka o zajedničkom sufinansiranju Fonda za zaštitu okoliša FBiH i UNDP-a za sanaciju šteta na prioritetnim objektima sa poplavljenih područja FBiH, u dijelu investicija koje podrazumijevaju mjere EE. Odluka se odnosila na sanaciju prioritetnih objekata na poplavljenim područjima na lokalitetima Zeničkodobojškog, Unskosanskog i Posavskog kantona.

Sredstva Fonda su se koristila u svrhu povećanja EE objekata po principu „built back better“, odnosno objekti su ,sa stanovišta EE unaprijeđeni u odnosu na prvobitno stanje.

Provođenjem mjera identifikovanih detaljnim energetske pregledima zaključeno je da će korisnici dobiti kvalitetnije uslove za rad, te smanjiti potrošnju/troškove energije, čime će se sredstva lokalne zajednica, namijenjena za pokrivanje ovih troškova, mogli alocirati na druge investicije u skladu sa svojim prioritetima.

Fond je zajedno sa UNDP-om uspio vrlo brzo prepoznati projekte za hitno djelovanje i sanirati štete nastale prirodnim nepogodama na 9 vrlo važnih projekata u poplavljenim područjima prema sljedećem tabelarnom prilogu:

Tabela 29.

R br.	PRIORITETNE INVESTICIJA	Površina u m ²	Ukupno potrebna investicija bez PDV-a u KM	Sreds. Fonda 30% za mjere energetske efikasnosti u KM	Predviđeni datum završetka u 2014 g.	URAĐENO:
1	2	3	4	5	6	7
1.	OŠ Maglaj	5.500	773.504	137.031	30.10.	Stolarija, zidovi, fasade, instalacije po svim fazama, kotlovnica, gromobrani, sanitarije mokri čvorovi, PVC podne obloge u 6 učionica u starom dijelu škole
2.	MSŠ Maglaj i Gimnazija	4.260	842.634	126.817	15.10.	Fasada, stolarija, zidarski radovi, instalacija po svim fazama
3.	Dom zdravlja Maglaj	4.085	968.905	173.386	30.11.	Prizemlje, suteran, zidovi instalacije, stolarija, fasada, pod obloge, radovi na grijanju i struji i ostali fini radovi
4.	Prva OŠ Maglaj	3.000	582.900	130.395	31.10.	Stolarija, instalacije, mokri čvorovi, radovi na krovu i zamjena krovnog pokrivača-umjesto salonita postavlja se trapezni lim
5	Vrtić Maglaj	1.500	325.800	79.515	01.11.	Fasada, novi krov, podne obloge, vanjska stolarija, instalacije, mokri čvorovi, zamjena kompletne unutarnje instalacije grijanja i radijatora, fini radovi unutra, montaža sijalica, sanitarija, postavljanje PVC podnih obloga u trpezariji i spavaonici, kotlovnica
6	Zgrad Opš i Suda Maglaj	3.500	666.400	143.235	30.11.	Postavljen estrih u čitavom objektu, zamijenjena stolarija u prizemlju objekta, fasada, krovna konstrukcija na starom dijelu objekta, hidroinstalacije, stolarija na spratovima, podne obloge, grijanje, kotlovnica, mokri čvorovi
7	JU MSŠ Sanski Most	2.210	444.027	78.992	01.11.	Fasada, stolarija, instalacije po svim fazama, PVC podloga na podovima i prizemlju 126 m ²
8	SŠ „Orašje“	4.800	920.975	138.411	05.10.	Fasada i instalacije po svim fazama
9	OŠ „Orašje“	1.570	373.570	31.227	05.10	Objekat škole završen. Zamijenjen kotao i radovi na kotlovnici.
	UKUPNO	30.425	5.898.715	1.039.009	***	***

Sanacija svih objekata završena je krajem 2014. godine, i nastavljen je neometan rad svih institucija.

3.2.5.9. Izrada legislativnih dokumenata iz oblasti finansiranja energetske efikasnosti u Federaciji BiH

Izrada legislativnih i smjernih dokumenata iz oblasti finansiranja energetske efikasnosti u FBiH podrazumijeva izradu uputa i smjernica, te dokumenata sekundarne legislative, u cilju kreiranja održivih finansijskih modela i uspostavljanja finansijskih mehanizama za finansiranje energetske efikasnosti na području FBiH.

Svrha ove aktivnosti je uspostava **Revolving fonda** unutar Fonda za zaštitu okoliša FBiH. Cilj je da se Fondu pomogne da unaprijedi svoj položaj i aktivnosti u segmentu prikupljanja i plasmana sredstava, te da se u BiH unaprijedi finansijska baza za provođenje projekata koji nose ekonomski razvoj, ali istovremeno obraćaju pažnju na aspekte zaštite, očuvanja i unaprijeđenja okoliša.

Općenito govoreći Revolving fond (RF) je izvor sredstava iz kojih se kreditira više specijalizovanih projekata. Konkretno u slučaju RF-a za ulaganja u prijekte energetske efikasnosti, Fond osigurava dugoročnu investiciju u javnom i privatnom sektoru. Ovakav Revolving fond nudi kredite za pokrivanje početnih troškova i ulaganja u poboljšanje energetske efikasnosti gdje se rezultat uštede energije onda koristi za otplatu RF do izvornog ulaganja, uključujući kamate i bilo kakve druge naknade. Budući da je RF neprofitnog karaktera, Fond može da ponudi finansiranje sa nižim troškovima i dužim rokom otplate uz blaže sigurnosne uvjete od komercijalnih kredita. S obzirom da projekti energetske efikasnosti imaju pozitivne finansijske stope povrata, ostvarivanje tih ušteda, te ponovno korišćenje za nove investicije stvara bolje održiv finansijski program od tipičnih budžetskih ili donatorskih pristupa finansiranja.

3.2.5.10. Razvijanje i jačanje tehnoekonomskih kapaciteta energetskih stručnjaka FBiH

Cilj ove aktivnosti je upravo stvaranje Udruženja termo-tehničara koje će okupiti stručnjake iz različitih inženjerskih područja kao što su mašinski inženjeri, građevinski, inženjeri elektrotehnike, arhitekti, te individualni profesionalci, konsultantske kompanije, proizvođači opreme, fakulteti i druge zainteresovane strane. Glavni cilj udruženja je osigurati najbolji zakonodavni i regulatorni okvir za profesionalan pristup obrazovanju, praksi i razvoju u FBiH iz ove oblasti.

3.2.5.11. Podizanje svijesti građana FBiH iz oblasti energetske efikasnosti, upravljanja energijom i smanjenjem emisije u zrak

Organizacija za provođenje aktivnosti promoviranja i podizanja svijesti realizovani su kako bi se šira javnost informisala o ciljevima, aktivnostima i rezultatima projekata energetske efikasnosti, kao i o mogućnostima efikasnije upotrebe i uštede energije u svakodnevnom životu putem:

- a) Izrada, štampanja i distribucije edukativnih publikacija „200 EE savjeta“ i „Prihvatite izazov težak jednu tonu“;
- b) Medijska kampanja u vidu gostovanja predstavnika Fonda i UNDP-a na TV i radio stanicama;
- c) Izrada 50 kratkih animiranih filmova od kojih je 10 optimizirano za prikazivanje na TV programima;

- d) U saradnji sa Fondom za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti RS, organizovati edukativno zabavne događaje širom BiH. Približno 18.000 građana posjetilo je događaje u Sarajevu, Banjoj Luci, Bijeljini, Bihaću, Doboju, Goraždu, Livnu, Mostaru, Orašju, Širokom Brijegu, Prijedoru, Trebinju, Tuzli, i Zenici na kojima im je ukazano na važnost pametnog korišćenja energije i bolje razumijevanje energetske efikasnosti.

3.2.5.12. Tehnička asistencija

Pružanje tehničke asistencije Fondu za zaštitu okoliša FBiH iz oblasti energetske efikasnosti, upravljanja energijom, i rukovođenjem ISGE/EMIS na predmetnom projektu, te na drugim aktivnostima Fonda iz navedenih oblasti u obliku konsultativne, savjetodavne i tehničke podrške. Zatim, dodatna izgradnja kapaciteta uposlenika Fonda za administriranje, rukovođenje i analizu ISGE/EMIS baze podataka u cilju samostalnog i neovisnog vođenja cjelokupnog sistema i baze podataka ISGE/EMIS-a na prostoru FBiH.

Cilj GED projekta je uvođenje informacionog sistema za upravljanje energijom (EMIS) u oko 5.000 javnih objekata širom zemlje. Projekat će pomoći domaćim vlastima da stvore povoljno okruženje za finansiranje projekata energetske efikasnosti i pomoći BiH da ispuni obaveze u energetskom sektoru koje proizilaze iz međunarodnih sporazuma.

3.2.5.13. Podrška projektima u 2014. godini

Finansijska i nefinansijska (savjetodavna) podrška

- Svjetska banka: „Projekat energetske efikasnosti u BiH (BEEP)- pomoć se odnosila na izradu 2 detaljna energetska audita za objekte Sveučilišne kliničke bolnice Mostar- Psihijatrija i Univerzitetski klinički centar i Tuzla – klinika za hirurgiju, u sklopu GED projekta.
- GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit) – Učešće u Kantonalnoj platformi iz oblasti EE FBiH, a čiji je cilj pripremanje i planiranje godišnjih operativnih planova i kantonalnih budžeta za projekte iz ove oblasti.
- Organizacija konferencije pod pokroviteljstvom Fonda u sklopu sajma SAGRA na temu energetske efikasnosti (05.03.2014.godine).
- Učešće u Savjetodavnom odboru Prvog međunarodnog specijalizovanog sajma na temu obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti RENEXPO BiH.

U budućnosti zadatak Fonda će biti usmjeren ka:

1. Podrsci aktivnostima koje će obezbijediti dugoročnu transformaciju društva u pravcu veće energetske efikasnosti. To se prije svega odnosi na aktivnosti podizanja svijesti, edukacije i obuke, izgradnje kapaciteta i međunarodne saradnje.
2. Razvoju aktivnosti na povećanju EE i racionalnosti upravljanja energijom u cilju smanjenja emisija CO₂ i uvođenja informacionog sistema za upravljanje energijom u javnim objektima (EMIS). Osim razvoja softvera EMIS, nastaviće se provođenjem detaljnih energetskih pregleda, realizacijom mjera EE, promocijom EE i OIE, te na taj način pomoći stvaranju povoljnijeg ambijenta za sistemsko investiranje u povećanje EE u FBiH koji će rezultirati ekonomskim lokalnim razvojem kroz:
 - Relokaciju budžetskih sredstava (iz ušteda na potrošnji energije i vode u npr. Obrazovanje, zdravstvo, infrastrukturu, kulturu itd.);
 - Refinansiranje mjera energetske efikasnosti;
 - Kreiranje novih radnih mjesta.

3. Uspostavu Revolving fonda za finansiranje projekata EE u čijem su fokusu kantoni i općine, i koji ima za cilj da pruži mehanizme koji će omogućiti da se iz ušteda finansiraju dalji projekti EE sa akcentom na povrat investicija.

Značaj GED projekta prepoznala je i Švedska agencija za međunarodnu saradnju irazvoj (SIDA) koja je nakon evaluacije samog projekta odobrila projekat za finansiranje od strane Švetske vlade u ukupnom iznosu od 3,8 mil EUR za BiH za period trajanja GED projekta. Ulazak SIDE-e u ovaj projekat je pokazatelj da je utemeljena metodologija provođenja aktivnosti pravac koji podržavaju i energetski napredne i osvještene evropske zemlje. Ovaj grantovski iznos, gdje se za infrastrukturu planira cca 750.000,00 EUR, omogućit će povećan broj implementiranih EE mjera na terenu. Prema finansijskom i dinamičkom planu, u 2015. godini će biti realizirano najmanje 15 objekata.

1.2.5.14. Metodologija izbora objekata za implementaciju mjera povećanja energetske efikasnosti

Metodologija izbora projekata/objekata za implementaciju mjera povećanja energetske efikasnosti javnih objekata FBiH sastoji se od sljedećih **5 koraka**:

1. Identifikacija

- Stalni javni poziv za prijavu potencijalnih objekata (FZOFBiH/UNDP);
- Dostavljanje prijedloga potencijalnih objekata (općine, kantoni, ministarstva).

2. Evaluacija

- EMIS- Prikupljanje i unošenje računa za proteklih 36 mjeseci (UNDP/Korisnici),
- Energijski autiti (UNDP);
- Evoluacija projekata na osnovu tehno-ekonomskog proračuna (FZOFBiH/UNDP);
- Prijedlog prioritizacije projekata (UNDP+FZOFBiH).

3. Odluka

- Odabir projekata za realizaciju mjera EE (FZOFBiH+UNDP = Projektni odbor);
- Prijedlog Direktora Fonda;
- Konačna odluka.

4. Realizacija

- Ugovaranje (UNDP);
- Implementacija (UNDP/Izvođači).

5. Monitoring i verifikacija

- EMIS – Monitoring i verifikacija ušteda (kwh, KM, tCO₂) (FZOFBiH/UNDP);
- Izvještavanje (FZOFBiH).

3.2.6. Raspored prikupljenih sredstava između Fonda, kantona i lokalnih zajednica

Radi što preciznijeg pojašnjenja rasporeda prikupljenih naknada po osnovu zaštite okoliša doslovno citiramo članove: 25. 26. i 27. Zakona o Fondu za zaštitu okolša Federacije Bosne i Hercegovine („Sl. Novine FBiH“, br.33/03):

Član 25.

Sredstva prikupljena u Fond bit će raspoređena između Federacije i kantona u odnosu 30% prema 70% (Federacija 30%, kanton 70%).

Osnova za obračun sredstava koja će se raspoređivati u skladu sa stavom 1. Ovog člana su ukupno prikupljena sredstava iz svakog kantona posebno.

Sredstva Fonda u skladu sa stavom 1. i 2. Ovog člana uplaćuju se kantonalnim fondovima za zaštitu okoliša (ukoliko su uspostavljeni), odnosno budžetima kantona odmah po dospijeću u Fond.

Kantoni će osigurati adekvatna sredstva iz svog Fonda za zaštitu okoliša lokalnim vlastima radi izvršenja poslova koji se povjere u Zakonu

Član 26.

Sredstva Fonda koriste se za finansiranje zaštite okoliša, a posebno:

- zaštitu, očuvanje i poboljšanje kvaliteta zraka, tla, voda i mora, te ublažavanje klimatskih promjena i zaštitu ozonskog omotača;
- saniranje, poticanje izbjegavanja i smanjenja nastajanja otpada;
- iskorištavanje vrijednih svojstava, te obrada otpada;
- zaštitu i očuvanje biološke i pejzažne raznovrsnosti;
- provođenje energetske programa;
- programa razminiravanja;
- unaprijeđenje i izgradnja infrastrukture za zaštitu okoliša;
- poboljšanje praćenja i ocjenjivanja stanja okoliša, te uvođenja sistema upravljanja okolišem;
- poticanje održivog korištenja prirodnih dobara;
- poticanje održivih privrednih djelatnosti, odnosno održivog ekonomskog razvoja;
- poticanje istraživačkih, razvojnih studija, programa, projekata i drugih aktivnosti, uključujući i demonstracijske aktivnosti.

Fond može sudjelovati u sufinansiranju programa, projekata i sličnih aktivnosti za namjene iz stava 1. Ovog člana, koje organiziraju i finansiraju međunarodne finansijske institucije i organizacije.

Član 27.

Sredstav Fonda dodjeljuju se pravnim i fizičkim licima, korisnicima sredstava, radi finansiranja namjena utvrđenih članom 26. stavom 1. ovog zakona, putem zajmova ili pozajmica, subvencija, podrške, garancija, darovanja (donacija), na osnovu javnog konkursa kojeg objavljuje Fond ili na drugi način propisan Statutom Fonda.

Fond je dužan pri dodjeli sredstava primjenjivati načelo da se raspoloživim sredstvima postigne najveća ukupna korist za okoliš.

Općim aktima Fonda utvrđuju se uvjeti koje moraju ispunjavati i korisnici sredstava Fonda, uvjeti za dodjelu zajmova ili pozajmica i drugih sredstava Fonda, mjerila za ocjenjivanje zahtjeva za dodjeljivanje sredstava Fonda, odnosno programa, projekata i sličnih aktivnosti, način praćenja namjenskog korišćenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza, te druga pitanja od značaja za dodjeljivanje i korišćenje sredstava Fonda.

Opće akte iz stava 3. ovog člana donosi upravni odbor Fonda, uz saglasnost federalnog ministra.

Korisnici sredstava Fonda dužni su dodijeljena sredstva koristiti na način i za namjene utvrđene ugovorom o korištenju sredstava.

U narednom tabelarnom pregledu dati su iznosi ostvarenih naknada u 2014. Godini prema pripadnosti za raspoređivanje:

Tabela 30. Prikaz rasporeda naknada između Fonda i kantona u 2014. g.

R. br.	Kanton	IZNOS ZA RASPORED U 2014			Struktura u%	
		Ukupno naplaćeno 100%	Iznosi koje raspoređuje kanton	Iznosi koje raspoređuje Fond	Kanton 4/3*100	Fond 5/3*100
1	2	3	4	5	6	7
1.	Unskosanski	1.787.999	975.400	812.599	54,6	45,4
2.	Posavski	325.271	176.161	149.110	54,16	45,84
3.	Tuzlanski + 168	6.913.048	3.837.778	3.075.270	55,51	44,49
4.	Zeničkodobojski	6.592.459	3.894.806	2.697.653	59,08	40,92
5.	Bosanskopodrinjski	225.919	114.032	111.032	50,47	49,53
6.	Srednjobosanski	2.164.488	1.130.147	1.034.342	52,21	47,79
7.	Hercegnoretvanski	2.813.776	1.252.560	1.561.216	44,52	55,48
8.	Zapadnohercegovački	1.237.586	667.394	570.192	53,9	46,07
9.	Kanton Sarajevo	5.436.167	2.188.167	3.248.003	40,25	59,75
10	Hercegbosanski (Livno)	461.198	224.879	236.319	48,76	51,24
	UKUPNO od nakn u FBiH	27.957.911	14.461.321	13.496.590	51,7	48,30
	Kamate	5.541	0	5.541	0	100
	Brčko Distrikt	1.085	0	1.085	0	100
	Republika Srpska	105.353	0	105.353	0	100
	UKUPNO	28.069.890	14.461.321	13.608.569	51,5	48,5
	Prihodi od finansijske djelatn.	163.115	0	163.115	0	100
	Ostali prihodi	70.367	0	70.367	0	100
	UKUPAN PRIHOD	28.303.372	14.461.321	13.842.051	51,1	48,9

Iz prethodnog tabelarnog pregleda se vidi da su ukupno naplaćena sredstva u 2014. Godini u Fondu raspoređena u omjeru 51,1% kantonima 48,9 % Fondu.

Iz narednog tabelarnog pregleda se može vidjeti pripadnost i raspored pojedinih vrsta naknada iz 2014. godine između kantona i Fonda, prema važećoj zakonskoj regulativi:

Tabela 31. Ostvareni prihod Fonda za zaštitu okoliša FBiH u 2014. godini po pripadnosti u KM

R. br.	KANTON	PRIPADNOST / NAKNADA														UKUPNO PRIHODI OD NAKNADA (7+16)	Ukupan prihod kojim upravlja Fond FBiH (9+16)	%= 18/17*100
		Naknade po Zakonu o Fondu koje se dijele: 70-30 %							Naknade koje 100% raspoređuje Fond FBiH									
		Nakn od registr mot vozila - fizička lica	Naknade od registr mot vozila - pravna lica	Naknade od zagadživača zraka	Nakn. za plastične kese tregerice	UKUPNO (3+4+5+6)	70%= KANTONU = (0,7*7)	30%= Fondu= (0,3*7)	Posebne vodna naknada	Opće vodne naknade	Poseb nakn za upravl ambalaž i ambalažn otpadom	Evident. naknada za upravl ambalaž i ambalaž otpadom	Opća nakn za prizvod i uvozn za upr otp od električ i elektron pz.	Pos nakn za proizv i uvozn za upr otp od elektr i elektron pz	UKUPNO (10+11+12+13+14+15)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1	Unskosanski	881.920	465.778	15.832	29.899	1.393.429	975.400	418.029	256.527	128.651	2.861	76	5.650	805	394.570	1.787.999	812.599	45,45
2	Posavski	165.032	75.131	0	11.496	251.659	176.161	75.498	38.280	18.856	7.896	271	648	7.661	73.612	325.271	149.110	45,84
3	Tuzlanski +168	1.860.220	1.035.593	2.503.395	83.332	5.482.540	3.837.778	1.644.762	982.694	377.922	60.354	1.325	3.071	5.142	1.430.508	6.913.048	3.075.270	44,49
4	Zeničokodobijski	1.563.494	703.473	3.262.387	34.655	5.564.009	3.894.806	1.669.203	703.189	280.449	43.004	1.581	160	67	1.028.450	6.592.459	2.697.653	40,92
5	Bosanskopodrinjski	109.834	45.535	1.077	6.457	162.903	114.032	48.871	30.461	32.527	0	0	1	27	63.016	225.919	111.887	49,53
6	Srednjobosanski	1.160.426	407.864	30.122	16.083	1.614.495	1.130.147	484.349	324.052	165.293	34.830	794	14.828	10.196	549.993	2.164.488	1.034.342	47,79
7	Hercegnertvanski	1.200.708	524.390	32.341	31.933	1.789.372	1.252.560	536.812	646.880	253.149	58.991	2.035	41.542	21.807	1.024.404	2.813.776	1.561.216	55,48
8	Zapadnoherceg.	531.000	406.052	9.305	7.063	953.420	667.394	286.026	149.857	77.823	33.814	577	15.929	6.166	284.166	1.237.586	570.192	46,07
9	Kanton Sarajevo	1.794.167	1.225.924	29.962	75.895	3.125.948	2.188.164	937.784	761.802	903.473	207.837	5.595	231.743	199.769	2.310.219	5.436.167	3.248.003	59,75
10	Hercegbosanski	240.871	66.065	12.996	1.323	321.255	224.879	96.377	105.324	32.644	1.935	40	0		139.943	461.198	236.320	51,24
	UKUPNO FBiH	9.507.672	4.955.805	5.897.417	298.136	20.659.030	14.461.321	6.197.709	3.999.066	2.270.787	451.522	12.294	313.572	251.640	7.298.881	27.957.911	13.496.590	48,27
	Federacija FBiH	9.507.672	4.955.805	5.897.417	298.136	20.659.030	14.461.321	6.197.709	3.999.066	2.270.787	451.522	12.294	313.572	251.640	7.298.881	27.957.911	13.496.590	48,27
	Kamate -168			2.983		2.983	2.088	895			2.558	0			2.558	5.541	3.453	62,32
	Brčko Distrikt										484	37	27	537	1.085	1.085	1.085	100,00
	Republ Srpska										71.879	1.770	4.484	27.220	105.353	105.353	105.353	100,00
	Uk.prih. od nakn.	9.507.672	4.955.805	5.900.400	298.136	20.662.013	14.461.321	6.198.604	3.999.066	2.270.787	526.443	14.101	318.083	279.397	7.407.877	28.069.890	13.606.481	48,47
	Prih od fin djel															163.115	163.115	100,00
	Ostali prihodi															70.367	70.367	100,00
	UK. PRIHOD 2014															28.303.372	13.839.963	48,90

Iz prethodnog tabelarnog pregleda vidimo da je Fond u 2014. godini najvećim procentom (59,75%) upravljao sredstvina naplaćenih naknada iz Kantona Sarajevo.

Ukupno ostvarena i raspoređena sredstva po osnovu naknada od perioda nastanka Fonda do 31.12.2014. Godine mogu se sagledati iz narednog tabelarnog pregleda:

Tabela 32.

R.br.	KANTON	PRIPADNOST / NAKNADA										UKUPNO RASPOREĐENO NAKNADA (6+13)	Iznos javnih rashoda kojim je upravljao Fond FBiH (8+13)	%=15/14*100
		Naknade po Zakonu o Fondu koje se dijele: 70-30 %					Naknade koje 100% raspoređuje Fond FBiH							
		Nakn od registr mot vozila	Naknade od zagadživača zraka	Nakn. za plastične kese tregerice	UKUPNO (3+4+5)	70% Kantonu (0,7*6)	30% Fondu (0,3*6)	Prihodi od vodnih naknada	Nakn za upravljanje ambalaž i otpadom	Naknade od električ i elektron (EE) otpada	UKUPNO (9+10+11)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	16
1	Unskosanski	4.230.469	29.981	29.899	4.290.349	3.003.244	1.287.105	2.456.887	12.647	7.714	2.477.248	6.767.597	3.764.353	55,62
2	Posavski	838.288	0	9.366	847.654	593.358	254.296	498.333	11.413	10.024	519.770	1.367.424	774.066	56,61
3	Tuzlanski	8.921.537	6.425.357	80.282	15.427.176	10.799.023	4.628.153	9.571.714	125.498	10.859	9.708.071	25.135.247	14.336.224	57,04
4	Zeničkodobijski	6.971.204	9.768.648	34.655	16.774.507	11.742.155	5.032.352	6.887.194	87.402	3.216	6.977.812	23.752.319	12.010.164	50,56
5	Bosanskopodrinjski	471.964	2.467	6.457	480.888	336.622	144.266	392.097	884	28	393.009	873.897	537.275	61,48
6	Srednjobosanski	4.768.173	43.783	16.083	4.828.039	3.379.627	1.448.412	2.914.719	55.304	25.746	2.995.769	7.823.808	4.444.181	56,80
7	Hercegneretvanski	5.529.693	104.603	31.933	5.666.229	3.966.360	1.699.869	6.436.578	117.196	81.623	6.635.397	12.301.626	8.335.266	67,76
8	Zapadnohercegovački	2.680.445	16.150	7.063	2.703.658	1.892.561	811.097	1.393.147	74.894	24.976	1.493.017	4.196.675	2.304.114	54,90
9	Kanton Sarajevo	9.776.547	78.628	73.694	9.928.869	6.950.208	2.978.661	11.136.223	411.800	515.507	12.063.530	21.992.399	15.042.191	68,40
10	Hercegbosanski	1.050.973	16.043	1.323	1.068.339	747.837	320.502	978.819	5.231	0	984.050	2.052.389	1.304.552	63,56
11	Brčko Distrikt	0	0	0	0	0	0	0	521	564	1.085	1.085	1.085	100,00
12	RS	0	0	0	0	0	0	0	99.248	31.704	130.952	130.952	130.952	100,00
	UK. NAKNADE FBiH	45.239.293	16.485.660	290.755	62.015.708	43.410.996	18.604.712	42.665.711	1.002.038	711.961	44.379.710	106.395.418	62.984.422	59,20
	Prih od fin djel													
	Ostali prihodi													
	UK. PRIHOD 2008-2014													

Kako se i iz prethodnog tabelarnog pregleda vidi Fond je najvećim procentom (68,40%) raspoređivao naplaćene naknade Kantona Sarajevo.

Iz narednog tabelarnog pregleda se mogu sagledati sredstva i iznosi koje su **Kantoni** u skladu sa Zakonom prosljedili lokalnim vlastima radi izvršenja poslova koji se im povjereni u Zakonu.

Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH je do kraja 2014. godine ukupno ugovorio finansiranje 417 projekata čija je ukupna vrijednost 50.546.341 KM. Do 31.12.2014. godine završeno je 380 projekata u ukupnoj vrijednosti od 33.241.445 KM, dok je nezavršeno 37 projekata u ukupnoj vrijednosti od 17.304.895 KM.

Pregled svih ugovorenih i plaćenih projekata finansiranih od strane Fonda za zaštitu okoliša FBiH od početka rada do 31.12.2014. godine:

STATUS PROJEKTA	Broj ugovora	Ugovoreno KM	Plaćeno KM	%
	do 31.12.2014.	do 31.12.2014.	do 31.12.2014.	
Završeni ugovori	380	33.241.445,00	32.597.061,00	98
Ugovori u toku	37	17.304.895,00	8.735.128,00	50
UKUPNO	417	50.546.341,00	41.332.195,00	82

Kako se iz prethodnog tabelarnog pregleda vidi Fond je isplatio 82% ugovorenih projekata.

4. NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Uprava Fonda je odgovorna za vođenje odgovarajućih evidencija, koje u svakom momentu sa opravdanom tačnošću prikazuju finansijski položaj Fonda. Uprava Fonda je odgovorna i za fer prezentaciju finansijskih izvještaja neovisnim revizorima, kao i uspostavljanje i održavanje sistema internih kontrola vezanih za pripremanje i fer prezentiranje finansijskih izvještaja.

U skladu sa članom 39. Zakona o fondu za zaštitu okoliša FBiH, revizori neovisne revizorske kuće „Baker Tilly Re Opinion d.o.o.“, izvršili su pregled i provjeru prezentiranih finansijskih izvještaja Fonda za 2014. godinu i utvrdili razumno uvjerenje da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogreške, bilo zbog prevare ili pogrešaka.

Revizori su uvjereni da su dokazi koje su prikupili, dovoljni i primjereni za njihovo mjerodavno mišljenje po kojem priloženi izvještaj o finansijskom položaju Fonda prikazuje objektivno i realno, u svim materijalno značajnim stavkama finansijski položaj Fonda, na dan 31. decembra 2014. godine, i pripremljen je u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH („Sl. novine FBiH“, br. 83/09), Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH (Sl. novine FBiH br. 87/10) i Pravilnikom o računovodstvu budžeta FBiH („Sl. novine FBiH br. 1/11).

5. ZAKLJUČAK I PREPORUKE NADZORNOG ODBORA

5.1. Zaključak

Fond je u toku 2014. godine uspješno nastavio primjenu Uredbe o vrstama naknada i kriterijima za obračun naknada za zagađivače zraka, kao i formirao elektronski registar obveznika plaćanja naknada za zagađivače zraka.

U cilju što kvalitetnijeg rada Fonda kontinuirano se prate i tumači prateće zakonske regulative iz oblasti zaštite okoliša. S obzirom na doneseni Pravilnik o ambalaži i

ambalažnom otpadu kao i Pravilnika o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda Fond je nastavio primjenu navedenih podzakonskih akata i u 2014. godini.

Takođe u 2014. godini je započeta primjena Uredbe za plastične kese tregerice. Nadalje, Fond je u cilju razmjene iskustava i u 2014. godini nastavio saradnju sa Fondom za zaštitu okoliša Republike Srpske, kao i sa Fondom za zaštitu okoliša Republike Hrvatske.

Do kraja 2014. godine Fond je ugovorio finansiranje 417 projekata iz oblasti zaštite okoliša na ukupan iznos od 50.546.341,00 KM, od čega je isplatio 82% ili 41.332.195,00 KM na ime završenih projekata.

Vrlo bitan segment rada Fonda je i uspostavljanje unutarnje strukture institucije, tj. organizacionih jedinica i donošenje sistematizacije radnih mjesta. U protekle četiri godine uspjeta se napraviti početna organizaciona struktura Fonda koja je bila efikasna, ali je ubrzanim rastom djelatnosti prevaziđena i simultanim angažmanom Nadzornog i Upravnog odbora, menadžera i uposlenika uspostavljena je nova, koja u potpunosti odgovara trenutnoj djelatnosti Fonda i predstavlja jako dobar osnov za dalji razvoj, jer je u skladu sa najnovijim trendovima u području zaštite okoliša, a to su energetska efikasnost i korišćenje EU fondova.

U proteklom periodu su učinjeni određeni pomaci u pogledu uspostavljanja software-a i baze podataka za evaluaciju i praćenje projekata koji se finansiraju iz vodnih naknada.

Fond je vlastitim angažmanom uspio uspostaviti kontakte sa zagadživačima zraka, te ostvariti saradnju sa Federalnom inspekcijom u cilju obezbjeđenja realizacije što većeg broja izvještaja za zagađivače zraka, te je uspostavljen efikasan sistem obrade istih, kao i obračun naknada i izdavanja rješenja. Pored toga donesen je i Pravilnik o sadržaju, načinu i rokovima za uspostavljanje i vođenje registra obveznika plaćanja naknade za zagađivanje zraka. U skladu sa navedenim Fond je dopunio software za evidentiranje i obradu izvještaja, te registra obveznika plaćanja naknade, te je u toku uspostavljanje baze podataka obveznika plaćanja naknade u skladu sa navedenom zakonskom regulativom.

Pored vođenja navedenog registra, Fond je izradio i registar obveznika plaćanja naknada po osnovu pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu, kao i pravilnika o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda.

Fond je u proteklom posmatranom razdoblju pod nadzorom ovoga Odbora uradio mnogo na aktima vezanim za **distribuciju** prikupljenih sredstava vodeći računa o:

2. Projektima od značaja za Federaciju BiH;
3. Zastupljenosti projekata iz svih oblasti zaštite okoliša;
4. Disperzirana raspodjela sredstava po kantonima;
5. Ozbiljnost u pristupu pripreme projekata;
6. Podrška projektima šireg značaja, ali i određenom broju lokalnih projekat;
7. Vrijednost projekata sa stanovišta zaštite okoliša i održivog razvoja;
8. Učešće u programima i projektima koje organiziraju i finansiraju međunarodne finansijske institucije i organizacije.

Na kraju ovog iznošenja normativno-pravnog reguliranja rada Fonda, Nadzorni odbor želi istaći da je na osnovu naraslih potreba za proširenjem djelatnosti Fonda, kao i uočenih nedostaka o osnovnom Zakonu o Fondu za zaštitu okoliša FBiH, Nadzorni odbor Fonda

sačinio, razmotrio, usvojio, i predložio novi Zakon, odnosno, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH, koji još nije uvidio svjetlo dana, a koje izmjene se, pored strukturalno organizacijskih na području FBiH, odnose i na rad Fonda u području energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora električne energije, a sve zbog smanjenja zagađenosti okoliša, jer je Bosna i Hercegovina jedna od država sa najmanjom energetsom efikasnošću u Evropi, i mogućnošću ušteda i do 40% energije samo u javnim objektima, tako što bi se vršilo utopljanje zgrada, a zatim i domaćinstava, a čime bi se direktno uticalo i na smanjenje stepena zagađenosti od ugljen dioksida.

Od 28.04.2011. godine, kada je Nadzorni odbor konstituiran, pregledao je, razmatrao, analizirao i davao pismena i usmena mišljenja i sugestije na **Programe** rada i finansijske **planove** Fonda za: 2012, 2013, 2014 i 2015 godinu.

U posmatranom periodu, Nadzorni odbor je pregledao četiri godišnja **Izveštaja o radu** Fonda, odnosno, izvještaja o ostvarenju programa rada i finansijskog plana i to za 2011, 2012, 2013, i 2014 godinu, četiri revizorska i jedan izvještaj, odnosno, zapisnik Finansijske policije i na osnovu detaljnih razmatranja napiso za Vladu i Parlament Federacije BiH **četiri Analize rada Fonda**, koje su Vlada i Parlament, uz usuđujemo se reći, više pohvala no kritika, usvajali.

U svrhu zajedničkog djelovanja i rješavanja problema i pitanja koja se tiču zaštite okoliša, a koja su od interesa za oba entiteta, te finansiranja (sufinansiranja) projekata iz domena zaštite okoliša, a koji se odnose na objekte i prirodne resurse koji su od međuentitetskog interesa i direktno ili indirektno utiču na okoliš oba entiteta, potpisan je **sporazum o dugoročnoj saradnji između dva Fonda**. Supotpisnici sporazuma su oba entitetska ministarstva nadležna za okoliš, te je isti time dobio podršku Vlada oba entiteta.

Fond Federacije i Fond Republike Srpske će zajednički učestvovati u pripremi i finansiranju (sufinansiranju) projekata iz domena zaštite okoliša koji su od zajedničkog značaja, a koji se odnose na objekte i prirodne resurse koji su od međuentitetskog interesa i koji direktno ili indirektno utiču na okoliš oba entiteta, te zajednički i koordinirano djelovati u slučaju elementarnih nepogoda, šteta većih razmjera, ekoloških incidenata i sl.

Sporazum podrazumijeva razvoj i jačanje saradnje u oblasti zaštite okoliša, te razmjenu informacija o stanju okoliša, informacije o industrijskim zagađivačima, korisnicima prirodnih resursa, tokovima posebnih kategorija otpada, saradnju oko usaglašavanja prijedloga mjera za sanaciju šteta, saradnju u rješavanju interventnih problema, kao i realizaciju programa i projekata iz oblasti zaštite okoliša.

Nadzorni odbor je konstantno tražio od menadžmenta i uposlenika Fonda, da u obavljanju povjerene mu djelatnosti primjenjuje načela transparentnosti i javnosti, objektivnosti i odgovornosti, kako u radu tako i u odlučivanju i da primjenjuje međunarodno priznate standarde i dobre prakse.

Fond treba i dalje svojim radom osiguravati uslove i ambijent da postane i ostane prepoznatljiv pravni subjekt, koji će finansijskom i tehničkom podrškom doprinijeti postizanju ciljeva „Strategije zaštite okoliša FBiH“, kao i drugih relevantnih domaćih i međunarodnih dokumenata iz oblasti zaštite okoliša.

Sufinansiranjem projekta i programa zaštite okoliša, od kapitalnog značaja za Federaciju, Fond se iskazuje kao jedan od nedvosmislenih pokretača snažnog ekonomskog i privrednog razvoja Federacije BiH, uz stalnu transparentnost namjenskog ulaganja sredstava i efikasnost u procedurama pribavljanja, upravljanja i korišćenja sredstava Fonda.

U tom smislu je i izazov i za Nadzorni odbor i menadžment da u teškim uslovima ekonomske krize, prirodnih nesreća, poplava, zemlje u tranziciji, velikog broja nezaposlenih stvori uslove za efikasan rad jedne mlade federalne institucije koja je već promptno djelovala u danima prirodne nepogode za vrijeme majskih poplava 2014 godine i koja je pokazala da može biti oslonac vlasti svih nivoa, ali i privredi da uz kvalitetno poslovanje realizira veliki broj projekata zaštite okoliša i infrastrukture, koji predstavljaju preduvjet za dalji razvoj, uz savremeno i uspješno finansijsko poslovanje i upravljanje javnim prihodima.

„The Green World Awards“ je jedna od vodećih međunarodnih **kampanja** visokog svjetskog ranga koja se od 1994 godine organizuje u čast izvanrednim liderima, poduzetnicima koji pokazuju znatan napredak u implementaciji ekološki prihvatljivih tehnologija, posluju prema ekološkim principima, te uspješno godišnje implementiraju „zelene“ programe čiji cilj je smanjenje CO₂, smanjenje potrošnje energije, recikliranje proizvoda u industriji.

Od 2014 godine ta kampanja se organizuje i u kategoriji najboljih praksi u institucijama koje se bave zaštitom okoliša u ključnim oblastima njihove nadležnosti baziranim na principima održivog razvoja. Osnovni cilj ove kampanje je identifikacija, priznanje i dodjela javnih nagrada za korišćenje i prenos najbolje prakse održivog razvoja ulaganjem u zelene inicijative i razvoj čistije tehnologije.

Tako je Fond 2014 godine, u konkurenciji od preko 500 prijava, u 18 različitih kategorija u kategoriji najboljih institucionalnih praksi, na tom svečanom velikom događaju u Londonu, u povodu dodjele međunarodne nagrade, pod nazivom „Zlatna medalja Evrope 2014“ , dobio ovo prestižno priznanje koje organizira britanska „Zelena organizacija“ u saradnji sa Britanskim Institutom za zaštitu i očuvanje okoliša, kao i Britanskom Agencijom za zaštitu okoliša, Institutom za upravljanje otpadom Ujedinjenog Kraljevstva, organizacijom „Spasi Britansko Naslijeđe“ i Programom Ujedinjenih Nacija za Okoliš (UNEP), a što za Fond predstavlja izuzetno dostignuće, međunarodno priznanje i uspjeh.

Zbog podizanja standarda u području zaštite okoliša neophodno je nastaviti sa intenzivnim ulaganjima u već započete projekte, te otvoriti nova poglavlja u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju EU, odnosno primijeniti EU direktive za različita područja zaštite okoliša.

Javnost rada i dostupnost podataka, tokom pet godina operativnog djelovanja Fonda, bio je jedan od prioriteta. U komunikaciji sa javnošću i osiguravanju dostupnosti podataka o projektima koje Fond finansira, namjera je uspostaviti permanentni dijalog, te što kvalitetniju dostupnost informacija, kako bi i budućnosti Fond za zaštitu okoliša bio prepoznat kao transparentan izvor povjerljivih i relevantnih informacija.

Slijedom dosadašnjih aktivnosti na pripremi i provedbi projekata zaštite okoliša, a u skladu sa aktivnostima i ciljevima postavljenim Strategijom zaštite okoliša FBiH, Strategijom upravljanja vodama, Federalnog plana upravljanja otpadom, te uskom saradnjom i razmjenom informacija sa nadležnim federalnim ministarstvima, **Fond planira nastaviti** sa pozitivnim trendom namjenskog ulaganja u programe i projekte zaštite okoliša u skladu sa ostvarenim prihodima.

Sve uz brzo i efikasno vraćanje ostvarenih prihoda iz naknada lokalnoj zajednici i privredi kroz finansiranje realizacije programa i projekata zaštite okoliša uz minimalne troškove same institucije.

Zato, zbog svega postignutog u sinhronizovanom sadejstvu uposlenika, menadžmenta i Nadzornog odbora Fonda u proteklom četvorogodišnjem periodu, Nadzorni odbor Fonda, predlaže Ministrici, Vladi i Parlamentu FBiH prihvatanje ovoga Analitičkoga izvještaja i donošenje u nastavku predloženog Zaključka i Odluke.

5.2. Preporuke NO

Nadzorni odbor Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH preporučuje Vladi i Parlamentu FBiH donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Fondu za zaštitu okoliša FBiH, a odnosi se na dopunu Zakona u pogledu energetske efikasnosti i ostale izmjene.

Fond za zaštitu okoliša FBiH treba nastaviti, u skladu sa Zakonom o Fondu ekonomično prikupljanje sredstava, nastaviti poticati pripremu i razvoj projekata i programa iz oblasti zaštite okoliša, ali i obnovljivih izvora energije.

Nadzorni odbor Fonda za zaštitu okoliša FBiH preporučuje Vladi Federacije BiH žurnu dopunu podzakonskih akata za Zakon o upravljanju otpadom („Službene novine FBiH“ broj: 33/03 i 72/09) za:

- otpadne gume
- otpadna vozla
- otpadna ulja
- otpadne baterije i akumulatore

Za gore navedene naknade nisu doneseni podzakonski akti, tako da naplata ove vrste prihoda još nije u primjeni. Fond ima aktivno učešće u suradnji sa nadležnim ministarstvima na donošenju Pravilnika drugih akata koji reguliraju prikupljanje i zbrinjavanje svih vrsta otpada. Usvajanje pomenute regulative bi podrazumijevalo uvođenje novih naknada što bi značilo i novo povećanje prihoda Fonda u 2015.godini.

Nadzorni odbor Fonda skreće posebnu pažnju na revizorske zabilješke i konstatacije, kao što su da: „Sva finansijska imovina se priznaje, odnosno, prestaje se priznavati na datum trgovanja kad je **kupoprodaja** finansijskog sredstva definisana ugovorenim datumom isporuke finansijskog sredstva u rokovima utvrđenim prema konvencijama na predmetnom tržištu i **inicijalno je mjerena po fer vrijednosti**, uključujući iznos transakcijskih troškova, osim finansijske imovine klasifikovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja je inicijalno iskazana po fer vrijednosti.

Fond će prestati priznavati finansijsku imovinu samo kad ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu; ili ako **prenese finansijsku imovinu**, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. **Ako Fond ne prenese i zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Fond nastavlja priznavati finansijsku imovinu“.**

Prethodne navode potrebno je zajedno sa revizorskom kućom detaljno izanalizirati i po njima postupati.

PREDSJEDNIK NADZORNOG ODBORA

Franjo Petričević, s.r. _____

6. TABELARNI PRILOZI

PREGLED ODABRANIH PROJEKATA PO JAVNOM KONKURSU OD 26.03.2014. GODINE („Službene novine FBiH“, broj 23/14 – Oglasni dio)

Tabela br. 1

Tabela 33. Prikaz odabranih projekata po JP 2014/1

R. br.	LOT / Aplikant	ODABRANI PROJEKAT PO PRVOM JAVNOM POZIVU- 2014/1	Odobreni iznos KM
1	2	3	4
	LOT 1.	Projekti uspostavljanja Federalne mreže monitoringa kvaliteta zraka	150.000
1.	Federalni hidrometeorološki zavod	Realizacija plana razvoja mreže stanica za praćenje kvalitete zraka u FBiH, I - faza	150.000
	LOT 4. 1.	Studije i projekti smanjivanja količine otpada, kao i povećavanja procenta adekvatnog zbrinjavanja otpada reciklažom. Odnosno povrata materijala ili energije.	500.000
1.	Općina Kiseljak	Formiranje zelenih otoka radi poticanja selekcije otpada na mjestu nastanka	50.000
2.	Komunalno JD d.o.o.Maglaj	Formiranje zelenih ostrva na području Općine Maglaj radi selekcije otpada na mjestu nastanka	110.000
3.	Općina Pale FBiH	Izgradnja nadstrešnica i opremanje lokacija kotejnerima za odvojeno odlaganje otpada u smislu jačanja javne svijesti o važnosti odvojenog odlaganja i prikupljanja otpada, te zaštite okoliša na području Općine Pale FBiH	40.000
4.	Jedin. općinski organ uprave Općine Bosanski Petrovac	Selektivno prikupljane otpada	40.000
5.	Općina Visoko	Centar za selekciju komunalnog otpada sa pratećim sadržajem	200.000
6.	Općina Foča-Ustikolina	Uspostava centra za upravljanje otpadom-sanitarna deponija Gavrić Foča-Ustikolina	40.000
7.	Općina Teočak	Izgradnja selektivne otpada i opremanje reciklažnog dvorišta	20.000
UKUPNO (LOT 1. + LOT 4.2.)			650.000

PREGLED ODABRANIH PROJEKATA PO JAVNOM KONKURSU OD 27.08.2014.GODINE („Službene novine FBiH“, broj 69/14 – Oglasni dio)

Tabela br.2

Tabela 34. Prikaz odabranih projekata po JP 2014/2

R.br.	LOT / Aplikant	ODABRANI PROJEKAT PO DRUGOM JAVNOM POZIVU- 2014/2	Odobreni iznos KM
1	2	3	4
I.	LOT 1.	Projekti sanacije, obnove i izgradnje vodovodne i kanalizacione infrastrukture	1.380.000
1.	Općina Tuzla	Sanac ošteć glavn distrib. cjevovoda Stupari-Tuzla	100.000
2.	Općina Maglaj	Sanac izvora Bistrica i rekonstr grad vodov mreže – izrada projektne tehničke dokument. i izvođenje radova	100.000
3.	Općina Zenica	Sanacija vodovoda ugroženih poplavama u slivu Bistričke rijek	250.000
4.	Općina Srebrenik	Sanac ošteć cjevovoda vodovodnog sistema i kanal. kolektora usljed priir. Nep. na području općine Srebrenik	70.000
5.	Općina Vareš	Sanacija kolektora Bukov potok	60.000
6.	Općina Odžak	Rekonstrukcija kanalizacionog sustava u ulici Redže Porobića u gradu Odžaku – oborinska kanalizacija I.faza	100.000
7.	Općina Travnik	Sanacija kanalizacije u ulici Stanična i Prnjavor u Općini Travnik	20.000
8.	Općina Sapna	Primarnog kanalizacionog kolektora sanitarno fekalnih otpadnih voda za naselja Dekići i Durakovići	60.000
9.	Općina Živinice	Izrada-reizgradnja glav. Kanaliz. voda-kolektora, sa krakovima, devastiranog poplav. iz maja 2014.godine	100.000
10.	Općina Lukavac	Sanac terena oko izvorišta pitke vode, bunara BT1 u MZ Turija, Općina Lukavac sa remedijac. Devast. tla	70.000
11.	Općina Žepče	Sanacija kanalizacionog sustava grada Žepča	30.000

12.	Općina Olovo	Sanacija i rekonstrukcija distributivne vodovodne mreže u Olovu	90.000
13.	Općina Zavidovići	Izmještanje dijela glav. magistralnog cjevovoda DN 500 mm na novoprojektovanu trasu u dužini od cca 700m	90.000
14.	Općina Sanski Most	Uspostavljanje infrastruk. kapaciteta u cilju očuvanja, održivog koriš., zaštite i unapređ. okoliša u ulici Mahala	90.000
15.		Rekonstrukcija pumpne stanice Pitka voda	50.000
16.	Općina Vogošća	Kišna i fekalna kanalizacija G.Jošanica I sa zaštitom trupa kanalizacije u Jošaničkoj rijeci	100.000
II.	LOT 2.	Projekti čišćenja obala vodotoka od otpada nanešenog tokom poplava	620.000
1.	Općina Gračanica	Čišćenje korijeta rijeke Sokoluše i Drijenče	65.000
2.	Općina Zenica	Čišćenje i sanacija pritoka sliva Babine rijeke	150.000
3.	Općina Srebrenik	Čišć vodot. I. i II. Kateg. na području Općine Srebrenik od otpada nanešenog tokom poplava	30.000
4.	Općina Sanski Most	Čišćenje obalnog pojasa rijeke Sane od rastinja	5.000
5.	Općina Travnik	Čišćenje obala rijeke Lašve od otpada nanešenog tokom poplava	80.000
6.	Općina Pale FBiH	Čišćenje vodotoka na području Općine Pale od otpada nanesenog od poplava	40.000
7.	Općina Gradačac	Čišćenje istočnog lateralnog kanala i vodotoka Male Tinje na području Općine Gradačac	100.000
8.	Općina Kreševo	Čišćenje obala vodotoka rijeke Kreševčice od otpada nanesenog tijekom poplava	30.000
9.	Općina Ključ	Čišćenje potoka od nanesenog ambalažnog otpada i sječenja šiblja u priobalnom pojasu	50.000
10.	Općina Kalesija	Čišćenja korita i obala vodotoka u Općini Kalesija nakon prirodne nepogode 2014.godine	70.000
	UKUPNO (LOT 1. + LOT 2.)		2.000.000

PREGLED ODABRANIH PROJEKATA U 2014. GODINI PO ODLUKAMA UO

Tabela br. 3.

Tabela 35. Prikaz odabranih projekata u 2014.g. od strane Upravnog odbora

R.br.	Korisnik / Aplikant	ODABRANI PROJEKAT U 2014 OD STRANE UO	Odobreni iznos KM
1	2	3	4
1.	UNDP	Jačanje kapaciteta i smanjenje troškova korisnika javnih objekata FBiH kroz povećanje energetske efikasnosti, racionalizaciju upravljanja energijom i smanjenje emisije u zrak	1.445.000
2.	Zavod za javno zdravstvo FBiH	Provođenje dezinfekcijskih mjera iz zraka na poplavom stradalim područjima	266.000
3.	Šumarsko privredno društvo ZDK - JP „ŠPD ZDK“	Saniranje požarišta i nabavka zaštitnih sredstava	200.000
4.	UNDP	Jačanje kapaciteta i smanjenje troškova korisnika javnih objekata FBiH kroz povećanje energetske efikasnosti, racionalizaciju upravljanja energijom i smanjenje emisije u zrak	2.590.250
	UKUPNO		4.501.250

Tabela br- 4.

Tabela 36.

Naziv objekta	Realizovane mjere EE	Vrijednost investicije	Fond/UNDP (KM)	Sufinansiranje (KM)
1	2	3	4	5
Dječije obdanište I dom učenika Bosanska Krupa	Zamjena stolarije; Termoizolacija fasade; Termoizolacija podaprema negrijanom prostoru; Zamjena kotla energenta; Ugradnja termostat ventila;	125.769	98.769	27.000
O.Š. Rapatnica, Srebrenik	Termoizolacija fasade; Termoizolacija stropa; Zamjena stolarije 70%; Zamjena rasvjete.	144.616	94.616	50.000
JU Los Rosales, Mostar	Modernizacija kotlovnice uz zadržavanje stare na lož ulje;	156.088	146.088	10.000

	Zamjena stolarije; Ugradnja termostat ventila.			
Bolnica Dr. Fra. Mato Nikolić Nova Bila	Modernizacija kotlovnice uz zadržavanje stare na lož ulje; Zamjena stolarije;	168.095	128.095	40.000
***	UKUPNO	594.568	467.568	127.000

Tabela br.5.

Tabela 37.

R. Br.	Naziv objekta	Realizovane mjere EE	Vrijednost investicije	Fond/ UND (KM)	Sufinans. (KM)
	1	2	3	4	5
1	Prva O.Š. Široki Brijeg, Hercegovačkoneretvanski kanton	<ul style="list-style-type: none"> - Zamjena vanjske stolarije; - Postavljanje termoizolacije na fasadi; - Zamjena rasvjete; - Zamjena kotla i energenta; - Ugradnja ventila na radijatore sa termostatskim glavama. 	351.143	207.706	143.437
2	O.Š. Aleksa Šantić, Sarajevo, Kanton Sarajevo	<ul style="list-style-type: none"> - Sanacija i izolacija ravnog krova (mineralna vuna 20 cm); - Zamjena kotla i energenta (OIE, pellet); - Ispiranje i balansiranje sistema grijanja; - Zamjena sijalica sa žarnom niti sa CFL sijalicama; - Ugradnja senzora pokreta; - Ugradnja senzora dnevnog svjetla. 	68.021	35.000	33.021
3	O.Š. Lukavac, mjesto Lukavac, Tuzlanski kanton	<ul style="list-style-type: none"> - Ugradnja termoizolacije na fasadi (EPS, 10 cm); - Termoizolacija poda tavana (mineralna vuna, 15 cm); - Rekonstrukcija ravnog krova sa ugradnjom termoizolacije (EPS, 10 cm); - Ugradnja termoizolacije na strop negrijanog podruma (EPS, 10 cm); - Zamjena sijalica sa žarnom niti sa novim CFL sijalicama (25 kom); - Ugradnja senzora pokreta; - Ugradnja senzora dnevnog svjetla. - Ugradnja solarne led rasvjete (za jedno vanjsko rasvjetno tijelo). 	79.377	40.000	39.377
4	O.Š. Duboki Potok, Srebrenik, Tuzlanski kanton	<ul style="list-style-type: none"> - Ugradnja termoizolacije na fasadi (EPS, 10 cm); - Termoizolacija krova (mineralna vuna, 15 cm); - Zamjena vanjske stolarije; - Ugradnja termoizolacionih ventila (99 kom); - Zamjena pumpi; - Zamjena rasvjete (sijalice sa žarnom niti sa novim CFL sijalicama 101 kom); 	273.695	132.000	141.695
5	O.Š. Hasan Kikić, Olovo, Zeničkodobojski k	<ul style="list-style-type: none"> - Ugradnja termoizolacije na fasadi (EPS, 10 cm); - Ugradnja termoizolacije na krovu (mineralna vuna, 15 cm); - Ugradnja termoizolacionih ventila na postojeća grjna tijela (76 kom); - Zamjena sijalica sa žarnom niti sa novim CFL sijalicama (41 kom); 	102.902	0	102.902
***		UKUPNO	875.138	414.706	460.432

Fond je zajedno sa UNDP-om uspio vrlo brzo prepoznati projekte za hitno djelovanje i sanirati štete nastale prirodnim nepogodama na 9 vrlo važnih projekata u poplavljenim područjima prema sljedećem tabelarnom prilogu:

Tabela 38.

R br.	PRIORITETNE INVESTICIJA	Površina u m ²	Ukupno potrebna investicija bez PDV-a u KM	Sreds. Fonda 30% za mjere energetske efikasnosti u KM	Predviđeni datum završetka u 2014 g.	URAĐENO:
1	2	3	4	5	6	7
1.	OŠ Maglaj	5.500	773.504	137.031	30.10.	Stolarija, zidovi, fasade, instalacije po svim fazama, kotlovnica, gromobrani, sanitarije mokri čvorovi, PVC podne obloge u 6 učionica u starom dijelu škole
2.	MSŠ Maglaj i Gimnazija	4.260	842.634	126.817	15.10.	Fasada, stolarija, zidarski radovi, instalacija po svim fazama
3.	Dom zdravlja Maglaj	4.085	968.905	173.386	30.11.	Prizemlje, suteran, zidovi instalacije, stolarija, fasada, pod obloge, radovi na grijanju i struji i ostali fini radovi
4.	Prva OŠ Maglaj	3.000	582.900	130.395	31.10.	Stolarija, instalacije, mokri čvorovi, radovi na krovu i zamjena krovnog pokrivača-umjesto salonita postavlja se trapezni lim
5	Vrtić Maglaj	1.500	325.800	79.515	01.11.	Fasada, novi krov, podne obloge, vanjska stolarija, instalacije, mokri čvorovi, zamjena kompletne unutarnje instalacije grijanja i radijatora, fini radovi unutra, montaža sijalica, sanitarija, postavljanje PVC podnih obloga u trpezariji i spavaonici, kotlovnica
6	Zgrad Opš i Suda Maglaj	3.500	666.400	143.235	30.11.	Postavljen estrih u čitavom objektu, zamijenjena stolarija u prizemlju objekta, fasada, krovna konstrukcija na starom dijelu objekta, hidroinstalacije, stolarija na spratovima, podne obloge, grijanje, kotlovnica, mokri čvorovi
7	JU MSŠ Sanski Most	2.210	444.027	78.992	01.11.	Fasada, stolarija, instalacije po svim fazama, PVC podloga na podovima i prizemlju 126 m ²
8	SŠ „Orašje“	4.800	920.975	138.411	05.10.	Fasada i instalacije po svim fazama
9	OŠ „Orašje“	1.570	373.570	31.227	05.10	Objekat škole završen. Zamijenjen kotao i radovi na kotlovnici.
	UKUPNO	30.425	5.898.715	1.039.009	***	***

